

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkivüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára

Felelős szerkesztő:
FEKETE LÁSZLÓ DR.
budapesti kir. közjegyző.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, II., Margit-körút 5/a. Tel. Aut. 517—16.

A Magyarországi Királyi Közjegyzők Országos Egyletének postatakarékpénztári csekk számlája: 41.951.

A magyar közjegyzői intézmény fejlődésének iránya és időszakos problémái.

— Dr. Telman Sándor csepregi kir. közjegyző előadása a Magyarországi Királyi Közjegyzők Országos Egyletének 1930. évi rendkívüli vándorgyűlésén Szombathelyt. —

Karunk egyik büszkesége, a debreceni kamara illusztris elnöke mondotta kamarájának múlt évi közgyűlése alkalmából tartott elnöki megnyitójában a közjegyzői munkakör meghatározására a következő emlékeztető szavakat:

„A kir. közjegyzőnek a hites bizonyosság ügykörébe tartozó teendők teszik igazi hivatását, ebben az ügykörben kell őt megtartani, erősíteni, önállósítani és nem szabad neki nem való terheket vállaira rakni, nem szabad őt a jogszolgáltatás mindenésévé lealacsonyítani, mert akkor igazi hivatásától elterelődik, a közjegyzői intézmény elsenyved, azt a nagy és gyönyörű feladatot, amelynek megvalósítására a jogfejlődés és a kultúra terén hivatva van, nem tudja betölteni. Első sorban nem is a közjegyzői kar, hanem a jogszolgáltatás, a társadalom érdeke az, hogy a közjegyzők okirat szerkesztési hatásköre tágíttassék.“

Azt hiszem, nem akad a karban senki, aki testestől-lelkestől magáévá nem tenné ezt a klasszikus világosságú kinyilatkoztatást,

TARTALOM:

Dr. Telman Sándor csepregi kir. közjegyző. A magyar közjegyzői intézmény fejlődésének iránya és időszakos problémái.
Előadta a Magyarországi Királyi Közjegyzők Országos Egyletének 1930. évi rendkívüli vándorgyűlésén Szombathelyt.

A szombathelyi vándorgyűlés.

Megérkezés Szombathelyre. — Ismerkedési estély.

A közgyűlés.

Látogatás Sopronban.

Sopronnak és környékének megtekintése.

Közlemények.

Előadás a Jogászegyletben.

Hagyatéki félévi kimutatás.

A Kjö lajstrom-másolat megküldése a pénzügyi hatóságnak.

Hagyatéki ügyekben jár-e portómegtérítés?

Kihirdetett törvények.

Rendeletek.

Judicatura.

mely egyszersmind a magyar közjegyzői intézmény továbbfejlesztésének irányelvét is kifejezésre juttatja és ezért teljes joggal karunk törekvéseinek egyhangulag elfogadott ideális célkitűzését is tekinthető.

Ezzel a most megjelölt célkitűzéssel szorosan összefügg az u. n. „okirati kényszer“, illetőleg az okirati kényszer kiterjesztésének mostanában annyira szőnyegen forgó gondolata. Ha t. i. a közjegyző legfőbb tevékenységének területéről az okiratolást jelöljük ki, akkor lehetővé kell tenni, hogy anyagi ekzisztenciáját erre alapíthassa, vagyis kényszerítő jogszabályokkal is oda kell hatni, hogy ezen a területen bizonyos jogügyleteknek a kizárólagos hatáskörébe utalása folytán kellően foglalkoztatva is legyen.

Ez a kérdés a közjegyzői intézménnyel kapcsolatban kezdettől fogva az érdeklődés előterében állott.

Tudjuk, hogy ebben a kérdésben már a közjegyzői intézmény bölcsőjénél két ellentétes erő ütközött össze. Már 1870-ben Bogdány Lajos pesti ügyvéd, akit Horváth Boldizsár akkori igazságügyminiszter a közjegyzői törvény javaslatának előkészítése előtt megbízott a közjegyzői intézmény tanulmányozásával, javasolta, hogy a magyar közjegyzőséget francia mintára, amely Franciaországban, Belgiumban és a Rajna-balparti tartományokban az egyéni boldogulás és közjólét megszilárdítására oly hatalmas befolyással van, alkossák meg, s a közjegyzői okirat kényszerét az ott megtalálható mértékben létesítsék. De felfogását még a megbízást adó miniszternél sem tudta érvényre juttatni, mert Bogdány javaslatát a miniszter nem tette magáévá s helyesebbnek ítélte, hogy a törvényjavaslat mintájául a német rendszer szolgáljon és ezért bajor és osztrák mintára készült az újabb tervezet.

A javaslat megvitatása végett tartott első jogász gyűlésen is Pósfai Károly, a kir. ítélőtábla bírása indítványozta, hogy legalább némely fontosabb és kényesebb természetű ügyletre alkalmazzák a közjegyzői okirat kényszerét, amilyenek a telekkönyvi jogokra vonatkozó és még ezen kívül a házassági és a gyámok és gondnokok által kötendő szerződések. Megokolta ezt azokkal a rendkívül káros és messze kiható következményekkel, amelyek abból származhatnak, ha az ilyen szerződések nincsenek szabályszerűen szerkesztve. Indítványát azonban nem tudta elfogadtatni.

A következő évben tartott második jogászgyűlésen ismét szőnyegre került ez a kérdés és ekkor Környei Ede pesti ügyvéd, Pósfai javaslatának az okirati kényszerre vonatkozó részével a

leghatározottabban szembeszállva, indítványozta, hogy a közjegyzői kényszer, mint jogtalan és majdnem kivihetetlenül célszerűtlen, mellőztessék, mert az államnak nincsen sem joga, sem oka közjegyzői kényszerrel, mint a polgárok szabadságát megszorító rendszert alapítani és mert hazánkban e nélkül is lehet vagyonsbiztonság és közhitel. — Nagy vita fejlődött, amelyben mindkét fél részéről tekintélyes jogászok vettek részt, de végeredményben ez a jogászgyűlés is a közjegyzői kényszer ellen döntött s tudjuk, hogy közjegyzői törvényünk, az 1874:XXXV. t.-c. a közjegyzői okirat kényszerét csak igen szűk területen, — házasságok, vakok, siketek és siketnémák között kötött ügyleteknél hozta be.

Tudjuk, hogy magának a közjegyzői törvény javaslatának képviselőházi tárgyalása alkalmával is heves összecsapások voltak a kényszerrel kívánók és annak ellenesei között. Az okirati kényszer elleneseinek főérve volt, hogy a magánforgalomnak szabadság az éltető eleme, a szemben álló vélemény pedig abban csúcsosodott ki, hogy minden törvényes rendnek kényszer a korolláriuma.

A valaha élt legnagyobb magyar jogászok egyike, Eötvös Károly ez alkalommal szinte látnoki ihlettel kiáltotta bele a vitába:

„Ha kényszerhatáskört nem adunk a közjegyzőnek, akkor ez az intézmény előre el van ítélve s akkor oly embereket, akikre e dolgot nyugodtan lehet bizni, nem fogunk kapni s a közjegyzői intézmény nem lesz egyéb mint politikai, pénzügyi és szociális rokkantak kórháza, mert a tisztességes emberek és általában azok, kikre a dolgot bizni lehetne, távol fogják magukat tartani oly közjegyzőségtől, melynek határozott hatásköre nincsen. Ennélfogva mindazok, akik az ügyvédi, bírói, vagy pénzügyi, sőt juridikai téren is képtelenségnek váltak be, alkalmasoknak fognak tekinteni a közjegyzőségre! Ez esetben ily elemeknek adunk tért a nép kizsákmányolására. Ezzel az áldásos intézményt tönkre tesszük és utját vágjuk annak, hogy magánjogi viszonyaink a bíróságon kívüli ügyek rendezése által megszilárdítsanak.“

Mindhiába! A javaslat az okirati kényszerrel csak igen szűk téren valósította meg s bár azóta, ötven év óta folytonosan és állandóan szól szomorúan berkeinkben a siralmas nóta, lényeges előrehaladás, mert ilyennek az 1886:VII. t.-c. az ő inkább elméleti jellegű kazuisztikájával semmiképen sem tekinthető, egyetlen lépéssel sem történt.

Hogy remélhető-e a jövőben, arra az utóbbi években e tárgyban

készített törvény javaslatoknak, különösen pedig a legutóbb „Egyes jogügyleteknek kötelező írásba foglalásáról és az ezzel kapcsolatos rendelkezésekről“ cím alatt beterjesztett, karunk részéről, akkor tomboló tetszéssel fogadott, de igen hamar jobblétre szenderült javaslatnak szomorú sorsa vetett rikító világosságot.

Az eseményeknek ezen a láncolatán tűnődve, s a szomorú eredménytelenség okai után kutatva, ezeket egyrészt rajtunk kívül álló erőkben, de nem csekély részben saját magunkban találom meg.

Sajnos, de elvitázhatatlan tény, hogy a mi speciális hazai viszonyaink között minden szakkérdést, aminő az előbb ismertetett is, keletkezése pillanatában máris kivetkőztetnek szakszerűsége jellegéből, úgyhogy az a legrövidebb idő alatt politikai és hatalmi csoportok játékszerévé válik. Ez azután sorsukat a legtöbb esetben meg is pecsételi, mert ahova a politika lábát egyszer beteszi, onnan a szakszerű megvitatás lehetősége máris száműzve van s az „aki bírja, marja“ elve érvényesül.

A jelen esetben is a javaslat nyomában beterjesztése után két ellenséges fallanksz támadásának középpontjába került.

Az ügyvédi kar és a községi jegyzők, különösen ez utóbbiak nyomában állást foglaltak ellene, s utóbbiak nagyarányú agitációt is kezdtek a javaslat ellen. Ennek a mozgalomnak a rugója kizárólagosan zsebkérdés volt, amit az ügyvédek — az ügyvédi nyomorra utalással — több-kevesebb nyíltsággal be is vallottak, a jegyzők azonban már hangzatos közérdekű jelszavakkal, a „falunépe“ érdekeinek hangoztatásával igyekeztek inkább rosszul, mint jól — palástolni.

Megvalljuk, az ügyvédi karnak erre a magatartására kevésbé voltunk elkészülve. Karunk sohasem viseltetett ellenséges érzelmekkel a sokaktól „testvéri“-nek nevezett ügyvédi karral szemben, s azt reméltük, hogy most, amikor érkezett a legfőbb alkalom arra, hogy a jogi konszolidáció ügyét, s mindazokat a nagy elvi jelentőségű kérdéseket, amelyek az okirati kényszer kiterjesztésével függnék össze, egy hatalmas lépéssel vihetjük előbbre a megvalósítás útján, a két kar vállvetve fog a közös jogi ideálért, a közös ellenfél ellen küzdeni és azokat a nézeteltéréseket, amelyek a részletek tekintetében közöttünk talán fennforognak egymás között valóban „testvéri“ egyetértéssel fogjuk kiegyenlíteni. Sajnos, az ügyvédi kar magatartása, amely ezt a harmonikus együttműködést

lehetetlenné tette, ismét egy tapasztalattal gazdagított, s egy illúziótól fosztott meg bennünket!

A jegyzők részéről el voltunk készülve a leghevesebb ellenzésre, hiszen az okirati kényszer kiterjesztése anyagi érdekeiket súlyosan érinti. Nem lepett meg tehát bennünket sem az a nagyon is átlátszó célzattal, s erőltetett mesterkedéssel kierőszakolt mozgólódás, amely egy-két községi képviselőtestület határozatában jutott kifejezésre, sem az a hang, amelyet buzgón összehívott gyűléseiken használtak, sem az az érvelés, amellyel ellenzésüket alátámasztani igyekeztek.

Annál inkább csodálkozásra készített azonban, hogy akadtak tekintélyes közjogi állásu és miniszterséget viselt, tehát felelőségüknek minden valószínűség szerint tudatában levő férfiak, akik akár eme felszines érvek felületes vizsgálatának hatása alatt, akár az olcsó népszerűség babérjának elnyerése reményében, akár a minden áron ellenzékieskedés vágyától üzve, jobb ügyszó méltó buzgalommal nem haboztak a szakszerűséget fájdalomosan nélkülöző, de a demagógiára annál inkább emlékeztető felszólalásaikkal a javaslat ellenzőinek játékait előmozdítani.

Távol esik a jelen szerény dolgozat céljától, hogy a javaslat ellen felhozott érveket részletesen ismertessem, azoknak könnyen cáfolhatóságát kimutassam. Az okirati kényszer kiterjesztését ellenzőknek minden nagyvonaluságot és koncepciót nélkülöző kicsinyes érvelése már magában hordja álláspontjuk kritikáját.

Hogy az okiratolás és általában a magán munkálatok mennyire nem valók a közhivatalnokok közé tartozó községi jegyzők kezébe, annak egyik szembe tűnő bizonyítéka, hogy a Balkánt kivéve, nincs egyetlen jogállam, amely azt megtűrné. A közelmúltban a Csehszlovák Köztársaság is bátor kézzel eltörölte ezt a jogosítványukat a hozzá csatolt Felföldön, ahol az addig még érvényben volt. Csak mi, a „kultúrfőlényesek“ kullogunk hátul ezen a téren is.

Egészen vitán kívül áll és nemcsak szakember, de közömbös szemlélő is könnyen beláthatja, hogy az okirati kényszer kiterjesztése úgy a jogbiztonság, a jogviták megelőzése — jogi profilkaszis — valamint a közhitel, sőt a sokat emlegetett kultúrfőlény szempontjából is a jogfejlődés menetében egy magasabb és ideálisabb etappot jelent. Teljesen vitán kívül áll, hogy magasabb állami okokból feltétlenül kívánatosabb a mai állapotnál. Ez az oka annak, amiért a közjegyzői kar is minden energiáját latba vetve harcol annak megvalósításáért.

A mi céljaink tiszták és becsületesekek. Azokat nem önző kari érdek, hanem első sorban hazafias érzéseink, s a közérdek szeretete irányítják. A mi ideálunk a jog területén is a balkáni nivón messze túlemelkedő, a nagy nyugati nemzetek sorában ezen a téren is méltán beilleszkedő Nagymagyarország. Ennek a kiépítéséhez akarunk mi is egy téglával hozzá járulni!

A részünkről hangoztatott elvi szempontoknak jogosságát az igazságügyminiszter úr is elismerte, amikor legújabban a parlament elé terjesztett, előbb már idézett javaslatában álláspontunkat lényegileg legjelentősebb részében érvényre juttatta. Éppen ezért mélysegesen sajnálatosnak tartjuk, hogy az igazságügyminiszter úr az anyagi érdekeltségek miatt lármát csapó csoportok politikai súlyának akár okkal, akár ok nélkül túlzott jelentőséget tulajdonítva, azok elől deferált, ami a javaslatnak ad graecas kalendas elnapolását vonta maga után.

Egyelőre ebben a kérdésben a mult tapasztalataink okulva — legalább is a közel jövőt illetőleg — a lehető legteljesebb szkeptizmus, sőt a legsötétebb pesszimizmus indokolt s a helyzetnek ez a pesszimiztikus prognóza, ötven év meddő küzdelmének keserűsége kell, hogy a jövőt illetőleg gondolkodásra készítsen mindnyájunkat.

A helyzet képe jelenleg azt mutatja, hogy intézményünk életében stagnáció állott be, sőt sok tekintetben a visszafejlődés jelenségei mutatkoztak. Ez pedig már a pusztulás csiráit rejt magában. Üdvöt és menekülést csak a fejlődés lehetőségétől várhatunk! Minden igyekezetünkkel keresnünk és találnunk kell tehát módot arra, hogy jobb sorsra érdemes intézményünk előtt fejlődési perspektívát nyissunk. Új munkaalkalmakat kell létesíteni, mert eddigi munkakörünkből folyton nagyobb és nagyobb területeket ragadnak el tőlünk a betolakodó idegenek. Az okiratolás, amint ezt az utóbbi évek statisztikája csalhatatlanul tanúsítja, hova-tovább az illetékes tényezők közömbös szemlélődése és tétlen asszisztálása mellett, a közérdek hallatlan kárára, az alantos kiképzési fokon álló községi jegyzők ügykörébe siklik át, sőt a vidéki közjegyzői prakszisnak eddig legfőbb és legbiztosabb bázisát alkotó hagyományos ügyekben is immár sok helyen a visszaesés jelei mutatkoznak, mert újabb időben az örökösödési bizonyítványok területeiről némileg kiszorult jegyzők helyenként valóságos hajtóvadászokat rendeznek arra, hogy a községbeli módosabb polgárok még életükben átírassák ingatlanaikat hozzátartozóikra, ami által ezt a vagyont

az örökösödési eljárás alól elvonják. Mivel pedig az eszközök megválasztásában — tisztelet a kivételeknek — éppen nem finnyáskodnak és terrorisztikus eszközök is bőven állanak rendelkezésünkre, az eredmény máris mutatkozik, amint azt sok vidéki iroda keservesen kezdi tapasztalni.

A most vázolt körülmények között — ha az okirati kényszer kiterjesztésére törvényt hozni nem fognak — az okiratolás terén belátható időn belül a helyzet javulására éppenséggel nem, sőt állandó rosszabbodásra számíthatunk és ezért a megoldás keresésében saját érdekünkben kötelességünk más lehetőségeket is vizsgálódásunk körébe vonni.

Hogy félreértésre okot ne adjak, sietek rögtön kijelenteni, hogy távolról sem gondolok az okirati kényszer kiterjesztésére irányuló küzdelmünk kishitű feladására. Ez a csüggedt lemondás, ideális célkitűzésünknek ez a kishitű elejtése hiba, sőt bűn lenne! A megkezdett küzdelmet végig kell küzdenünk, mert biznunk kell abban, hogy a józan belátás, s a természetes evolúció ereje előbb-utóbb diadalmaskodni fog. De addig is, amíg ez az idő elkövetkezik, könnyelműség lenne elmulasztani azoknak a lehetőségeknek a kihasználását, amelyek amellet, hogy a közjegyzői munkakörrel nagyon is összhangban állanak, a kormányhatalom szemében is szimpatikusak és ezért életrehívásuk is belátható időn belül akár az okirati kényszer kiterjesztésével kapcsolatosan, akár önállóan is, sokkal könnyebben megvalósíthatónak látszik.

Ugy hiszem nem állok egyedül elszigetelten a karban azzal a szerény nézetemmel, hogy a tanúsítványok köre az a terület, amelyen — ha nem is nagyszabású — de fejlesztési lehetőség mégis kínálkozik s a törvénykezési eljárás reformjával kapcsolatosan megvalósítható is lenne.

Az igazságügyi kormányzat az a törekvése, hogy a perenkívüli joganyagot a bíróságok hatásköréből lehetőleg kivonni és ezáltal a bíróságokat tehermentesíteni törekszik, elvi okokból, de államháztartási szempontból is kívánatos. Az is kézenfekvő, hogy eme program megvalósításánál egy olyan már meglévő és kipróbált igazságügyi intézménynek, amilyen a kir. közjegyzői intézmény, szerepet szánunk.

Természetesen nem lehet szó arról, hogy — amint a debreceni kamara illusztris elnöke előbb már idézett elnöki megnyitóijában olyan találóan kifejezte — a közjegyzői kar ezzel a törek-

véssel kapcsolatosan az „igazságszolgáltatás mindenese-vé“ degradáltassék. Az ilyen célzat a kar részéről már eleve legerélyesebb tiltakozást váltaná ki! Ellenben igenis merem vallani — és ezzel a felfogással talán nem állok egészen egyedül, — hogy a közjegyzői munkakör olyan mértékű kiterjesztése a perenkivüli eljárásokban, amely a közjegyzői intézmény eszméjével s a jogfejlődés irányával összhangban áll, függetlenségünk teljes megóvásának és biztosításának feltétele mellett, a kari érdek szempontjából sem lenne hátrányos. Amellett a nem lekicsinylendő jogpolitikai előnye mellett, hogy a bíróságokat jelentékenyen tehermentesítené, még a közjegyzői kar munkaalkalmainak szaporítására s presztízisének emelésére is alkalmas lenne.

Eme terv gyakorlati megvalósítását természetesen csak úgy tudom elképzelni, hogy kirekesztendő lenne a kar közreműködése minden olyan aktusból, amely bírói mérlegelést és döntést tesz szükségessé, vagy az állami imperium megnyilvánulása; de alkalmazandó lenne minnél tágabb körben azokban az esetekben, amikor bizonyos tények közhitelű tanúsításáról van szó.

Miért ne idézhetné be pld. a közjegyző a feleket előzetes egyezségi kísérletre (Pp. 139. §-a), ennek sikerülése esetében miért ne foglalhatná írásba a felek között létrejött, a jogvitát szerencsésen befejező egyezséget, amely sok esetben igen szép jogászai munka, mert nagy körültekintést, élettapasztalatot és jogi tudást igényel. Miért ne tanúsíthatná, a jogkövetkezmény megállapíthatása végett, közhitellel azt a körülményt is, hogy az ellenfél az egyezségi kísérletre kitűzött határnapon nem jelent meg.

Vagy miért ne tanúsíthatná, hogy házasfelek között a lefolytatott békéltetés eredményre vezetett-e vagy sem, továbbá, hogy valamely polgári, fegyelmi, vagy büntető ügyben sürgősen kihallgatandó tanú vagy szakértő minő előzetes vallomást tesz vagy szakvéleményt ad. Miért ne foganatosíthatná és tanúsíthatná a közjegyző szükség esetében a tanúk és szakértők megesketését is ilyen alkalommal és ugyanigy az 1925: VIII. t. c. 47. §-ában megszabott perenkivüli eskü (affidavit) kivételét, amint ez utóbbi Amerikában is a közjegyző ügykörének van fenntariva.

Szerény nézetem szerint a most felsorolt esetek lényegileg mind a ténytanúsítások kategóriájába tartoznak és azok teljesítését minden aggodalom nélkül bátran vállalhatjuk is, sőt a közjegyző eljárása sok ilyen esetben valósággal hézagpótló lenne. Eléggye gyakran előfordul pld. manapság, hogy a felek a sürgős okokból

előállított tanú vallomását szeretnék azonnal megrögzíteni, de nincs rá lehetőség, mert az a közjegyzői okiratba foglalt nyilatkozat, amit ilyen esetben a tanúval kiállíttatni szoktak, perrendi szempontból értéktelen. Perenkivüli eskünél is a fél a mai helyzet szerint a kívánt nyilatkozatot a közjegyző előtt aláírhatja ugyan, de már a perenkivüli eskü letétele végett a bíróság elé kell mennie, ami tisztára fölösleges költség- és időveszteség és csak a bíróságnak szükségtelen igénybevétele.

Nem ártana ujonnan szövegezni a közjegyzői törvény 97. §-át is és világosan kimondani azt az elméletileg még mindig vitatható elvet, hogy a közjegyző mindenféle jogi szempontból jelentőséggel bíró tényt jogosítva van közhitellel tanúsítani és nincs csupán a törvény 88-97. §-aiban megszabott esetekhez kötve. — Általában időszerűvé vált már új és szabatos közjegyzői törvény alkotásának szüksége.

A közjegyzői munkakör fejlesztésének iránya mint közeli lehetőség ezek szerint mind a közérdek, mind pedig a kari érdekek jegyében, az okiratolási hatáskör kiterjesztésére, mint legfőbb célkitűzés mellett nyilvánvalóan a tanúsítványok területe felé mutat és most a törvénykezési eljárások reformjával kapcsolatban kínálkozik a legkedvezőbb alkalom arra, hogy a valóságban is mennél szélesebb mederben kiépítsük. Ne szalasszuk el a kedvező alkalmat, amely kérdés, visszatér-e valaha!

E mellett mint további közvetlen célkitűzés kell, hogy szerepeljen programunkban az örökösödési eljárás újabb és végleges reformjának megvalósítására. Mert a kar meghallgatása és közreműködése nélkül alkotott 1927: IV. t. c., nem is említve a kar régi és legfőbb kívánságát ezen a téren: a közjegyzőnek a bíróságtól történő teljes függetlenítését, — technikai szempontból is sok kívánnivalót hagy még hátra. Talán elég utalnom ezek közül a végrendeletek kihirdetésének lehetetlenül kusza és sok zavart keltő rendszerére, s a díjszabás területén fennálló sok homályosságra, amely mindmégannyi rést nyit a közjegyzői kar presztíziséért félreértésekre, sok helyen a karunkkal szemben fennálló bírói animozitás érvényesülésére. Reformra szoruló részletkérdés a szóbeli végrendelet tanúinak kihallgatása is, amely jelenleg, minden ok nélkül terheli fölöslegesen a bíróságot, holott sem elvi, sem technikai akadálya nem lehet és nincs is annak, hogy ezeket a tanúkat a közjegyző hallgassa ki és — szükség esetében — eskesse is meg.

Az örökösödési eljárás életbeléptetése óta eltelt több mint két esztendő gyakorlati tapasztalatai eléggé meggyőző bizonyítékot szolgáltatottak amellet, hogy a közjegyzői kar hivatása magaslatán áll és semmiféle gyámkodásra nem szorul. Teljesen jogosan igényelheti tehát a reform teljes betetőzését abban az értelemben, amely ezen a téren kívánságainak teljes honorálását jelenti.

Nekem erős a meggyőződésem, hogy mindkét most jelzett irányban a siker kilátásával vehetnők fel a küzdelmet, ha megvolna karunkban az az erős akarat és elszántság, amely minden új hadállás kiküzdéséhez elmellőzhetetlenül szükséges.

És itt kapcsolódik bele újra gondolatmenetembe az előbb már hangoztatott az a felfogásom, amely a sikertelenség hibáját nemcsak karunkon kívül álló erőkben, hanem nem csekély mértékben saját magunkban is keresi.

Szándékosan hagytam végezetül ezt az okfejtésemet, mert olyan jelenségre kívánnék rámutatni, amely nemcsak az okirati kényszer iránt folytatott küzdelmünkben nyilvánult meg, hanem mint általános tünet minden akciónknál észlelhető.

Karunk tagjait a szőnyegen forgó kérdésekkel szemben nagy általánosságban bizonyos fokú passzivitás, mondhatnám közömböség jellemzi. Szó sincs róla, van ebben bizonyos része a karunkban uralkodó jóizlésnek és úri felfogásnak, amely irtózik minden vásári lármától és durvaságtól, a késhegyig menő tülekedéstől, a hordó tetejéről szavaló demagógiától, az alázatos csúszás-mászástól, és inkább a rezignációval párosult csendes tartózkodást választja.

A magyar közjegyzői kar mindig loyális elem volt és loyális fegyverekkel küzdött és amíg a megromlott életviszonyok léfenn-tartásnak alapjait meg nem támadták, ez a tartózkodó magatartása hátrányosabb következményekkel talán nem is járt.

Ne felejtsük azonban, hogy 50 esztendő alatt nagyot változott a világ. A veszített háború az életküzdelmeket a végsőkig kiélezte, a háborút követő idők gyászos jelensége: a bellum omnium contra omnes élet-standardunkat máris a felére szállította le. A körülöttünk tolongó, ökölrel dolgozó tömeggel szemben a megbotránkozó félreállítás és úri egykedvűség vajmi keveset használ. A tömeg félretol vagy összetipor bennünket. Elérkezett a tizenkettedik órája annak, hogy igazunkért mi is az elkeseredés „elszántságá“-val sikra szálljunk és küzdelmeinkben erélyesebb eszközöket használjunk!

Elérkezett a legfőbb ideje, hogy mi is hangosan kiáltsuk bele az ország közvéleményébe, úgyszólván arra minden illetékes

tényező felfigyeljen, hogy sorsunkkal mi is elégedetlenek vagyunk. Nekünk is vannak fájó sebeink, a mi karunk is olyan állapotok között vergődik, hogy a kar zömének a napi megélhetés gondjaival kell küzdenie. Fel kell végre világosítanunk a közvéleményt arról, hogy a közjegyzői állásokkal kapcsolatosan az „aranybányá“-ra utaló, sokszor hangoztatott gyengéd célzás a valóságban, sajnos, a mesék birodalmába tartozik. Meg kell tudniok az érdeklődőknek, hogy sok közjegyző van, aki különösen nyári hónapokban az irodája rezsijére ráfizet, sok közjegyző van, aki a kamarai tagsági díjakat alig képes fizetni, sőt vannak közjegyzők az országban — bármily hihetetlenül hangzik is — akiknek nincs zárt szekrényük, hogy a gondozásukra bízott közokiratokat abban őrizhessék.

Meg kell tudnia hangos feljajdulásainkból mindenkinek, akit illet, hogy karunknak fáj a sok méltánytalanság és megalázás. Fáj, hogy első sorban a köz érdekében támasztott, magas felügyeleti hatóságunk részéről is jogosnak elismert kívánságainkat, politikai okokból, más csoportoknak szóló kedvezés végett állandóan mellőzik, hogy az okiratolás terén a közjegyzői intézmény fejlesztésére irányuló félszázados küzdelmeinknek a legcsekélyebb eredménye nincs, s e miatt ölvetett kezekkel kell szemlélnünk jobbra hivatott intézményünk lassú sorvadását és visszafejlődését.

Fájnak a kinevezések terén elkövetett égbekiállító igazságtalanságok, derék és minden tekintetben kipróbált helyettesi karunknak az az állandó és következetes mellőztetése, amely a jelenlegi igazságügyminiszter úr közvetlen elődje idejében már valósággal felháborító méreteket öltött, — és a méltatlankodás érzését váltja ki annak a felfogásnak még mindig kísértő tünete, amely a szakszerűség és a közérdek kimondhatatlan kárára, a közjegyzői pályát legalkalmasabb területnek tekintő politikai érdemek jutalmazására és magas pártfogóikkal dicsekvő szerencsés kegyeltek méltó elhelyezésére, holott intézményünk a többi igazságügyi tényezővel minden tekintetben teljesen egyenlő rangú és jelentőségű tényező, ahol tehát a szelekciónak éppenúgy a szakszerűség szempontjából kellene történnie, mint pld. a bíróságoknál.

Nagy sérelmünk a még folyton tartó állásszaporítások, amelyek egyrészt szerzett jogokat sértenek és meglévő ekzisztenciákat döntenek romlásba, másrészt és végeredményben a kar elproletáriálizálására, és a közhitelesség tekintélyének megrendítésére vezetnek. Állandó sérelmünk az a mellőzés, amelynek autonóm

szerveink a legfőbb felügyeleti hatóság részéről következetesen ki vannak téve. Legélesebben kifogásolnunk kell azt a szellemet, amely kamaráinknak törvényadta és ezek részéről a leglelkiismeretesebb komolysággal gyakorolt véleményezési és előterjesztési jogát az esetek túlnyomó többségében, üres formaságnak tekinti, azt a szellemet, amely legjobb szándéktól, s az ügy szeretetétől irányított felterjesztéseinket csak papirkosárra érdemesíti, és ezzel autonomiánkat minden, eleve is kilátástalan kezdeményezéstől elkedvetleníti, s a közügyekben való sisiphusi közreműködéssel szemben elfásulttá és közömbössé teszi. — Ez a karunkkal szemben éppen nem új keletű, a kormányzati omnipotenciából is erősen kifogásolható szellem az, amely önkormányzatunkat máris árnyékautonómiává sülyesztette s nagyban részese sok bajunknak és nyomorúságunknak. És habár az utóbbi időben az egész vonalon tagadhatalanul a javulás jeleivel találkozunk is, még mindig nagyon messze vagyunk attól az állapottól, amelyet a törvény szelleméből folyólag megkívánhatnánk.

Hivatkozzam-e még a közjegyzői nyugdíj ügyére, s arra az elkeseredésre, amelyet az a módszer, amellyel a kormányhatóság ezt az ügyet kezeli, a kar körében kiváltott? nem unikum-e a maga nemében, hogy amikor a kar egy igazán minden dicséretre érdemes, nagy horderejű emberbaráti és szociális jelentőségű intézményt, az államkincstárnak egy fillér hozzájárulása nélkül, tisztán és kizárólag saját erejére támaszkodva akar életre hívni, még ezen a téren is sisiphusi munkát kell végeznie és a már-már a hegytetőre hurcolt, de napról-napra a völgybe ismét leguruló sziklát már szinte reménytelen fásultsággal kell folytonos görnyedésben ismét és ismét a csúcs felé hurcolnia?!

Mindeme jogos panaszainkra orvoslást várunk és orvoslást remélünk, s habár legfőbb felügyeleti hatóságunk jóakarataban nincs okunk kételkedni, mégis mivel e jóakarat nyomán, ellentétes erők működése következtében, tények csak gyéren fakadnak, a magunk részéről revízió alá kell vonnunk a kar magatartásának eddigi módszereit.

Nagyon sajnálatos jelenség volt a múltban, hogy nem fejlődött ki erős kari öntudat és nem nyilvánult meg hatalmas kari közvélemény. A helyzet ma is az, hogy a kar többsége a legvitáissabb kérdésekben is úgyszólván tájékozatlan. Ennek oka egyrészt a tagok saját nagyfokú indolenciája, másrészt azonban, hogy alkalmak is eléggé gyéren adódnak a kellő tájékozódottság meg-

szerezéséhez. Egész a legutóbbi időnkig valósággal ritkaság számban ment egy-egy olyan alkalom, amikor a kar összességének módja nyílt a találkozásra. Az Országos Egyesület szépsikerű vándorgyűlései az utóbbi években legalább évente egyszer összehozták az országos kart az időszerű kérdések megbeszélésére. Már ez magában véve eléggé meg nem becsülhető eredmény a multhoz képest, de még mindig kevés ahhoz, hogy ezek révén intenzív kari életről beszélhessünk. Kamarai közgyűlések is évente egyszer tartanak, s akkor is futólagos lefolyásúak. A kamarák választmányi és a kamaraközi választmány ülései sem elégségesek a kari öntudat és közvélemény teljes kifejlesztéséhez, egyrészt a bennük résztvevők csekély száma miatt, másrészt azért is, mert az ezeken a gyűléseken történekről a kamara tagjainak nagy többsége alig s akkor is csak töredékesen szerezhethet tudomást.

Hatalmas támaszunk ugyan ezen a téren a Közjegyzők Közlönye, amely a kari öntudat ébrentartásában és fejlesztésében, s a kari közvélemény irányításában igazán minden dicséretre érdemes munkát végez, de még sem pótolhatja teljesen azt az alkalmat, amit a kartársak személyes együttléte jelent, és azt a szellemi rugalmasságot, amely a spontán felmerülő eszmék és nézetek rögtöni megvitatásában fellelhető.

Vannak nagyra hivatott, kiváló vezéreink, akik eléggé nem méltányolható odaadással a nagy nyilvánosságtól nem is sejtett harcokat folytatnak értük és jelentős eredményeket is érnek el. De mennyivel könnyebb lenne az ő helyzetük, mennyivel fényesebbek az eredmények, ha minden lépésüket ritmikus összhangban követné a kar egyetemes és impozáns megmozdulása, amely akciójuknak mindig megadná azt az ütőeret, amellyel kapukat lehetne döngetni.

Bajnak tartom azt is, hogy a kar közvéleménye az országos sajtóban fokozottabb mértékben visszatükrözésre nem jut, hogy karunk azt az eléggé fel nem becsülhető erőt, amely a sajtóban rejlik, kellőleg ki nem aknázza. A Közlöny tevékenysége bármily elsőrendű legyen is az, az országos sajtóban rejülő erőt, már a dolog természeténél fogva sem pótolhatja, mert hiszen mint egy meglehetősen szűk kör részére szánt szaklap a publicitásnak azzal a mértékével, amellyel a napi sajtó, nem rendelkezhetik. Pedig életbevágó fontosságú, hogy küzdelmeinket az országos közvélemény előtt is szimpatikussá tegyük, mielőtt kezdeményező lépésbe fognánk.

Ebben a most vázolt kettős irányban a kari öntudat és köz-

vélemény nagyobb arányú kifejlesztésében, az országos sajtó fokozottabb megnyerésében lenne szükség merészen kezdeményező lépéseket tenni és szükség esetében anyagi áldozatoktól sem riadni vissza.

A tagoknak gyakori összehívása, legalább is az egyes kamarák körében, minden lényegesebb kari kérdés megvitatására, az egyes kamarai tagok gyakoribb foglalkoztatása és bevonása az országos érdekű ügyek előkészítésébe és kidolgozásába, demonstratív jellegű országos gyűlések tartása az életbevágó kérdésekben és a tekintélyes országos sajtó jóakarátának és propagatív kihasználásának intenzív biztosítása, — ezek lennének azok a közel fekvő feladatok, amelyeknek megvalósítása egy kis lelkesedéssel párosult ügyszere-ttel, kitartással és kemény akarattal, a jelenlegi szervezetek fenntartása mellett sem ütköznek leküzdhetetlen nehézségekbe és feltétlenül biztató eredményekkel kecsegtetne. Nem mondom, hogy éppen könnyű feladat, de nem is teljesíthetetlen!

Vegyünk példát az ezen a téren — ha nem is minden tekintetben igazán követésre méltó ellenfeleinktől, akik sohasem haboznak, mindig kellő pillanatban a legzajosabb módon verni félre a harangokat, s a legnagyobb szívóssággal, gyűlésezésekkel, cikkezésekkel, felszólalásokkal, sőt éppen nem ritkán terrorisztikus eszközök alkalmazásával, de mindig jobb ügyhöz méltó buzgósággal és ötletességgel, s mint a következmények mutatják, nem is minden eredmény nélkül teremteni hangulatot és befolyásolni az illetékes tényezőket a nekik kedvező állásfoglalás mellett. Azt hallom felelni erre, hogy könnyű azoknak, mert sokan vannak, s így olyan súlyt képviselnek, amely minden esetre nyom valamit a politikai mérleg serpenyőjében; de sokkal nehezebb a mi helyzetünk, akik egy aránylag csekély tagszámú karhoz tartozunk.

Erre azonban az a feleletem, hogy ha valóban így is állna a helyzet, ez még mindig nem lenne ok arra, hogy a passzivitás álláspontjára helyezkedjünk. A passzivitás olyan módszer, amely a jelen körülmények között a legcsekélyebb eredménnyel sem kecsegtethet. Passzivitással nagy dolgokat kiharcolni nem lehet. A jogért küzdeni kell. Örök igazság a halhatatlan Iheringnek az a megállapítása, hogy a jog szüntelen munka és a világ minden joga küzdelem árán jön létre. Minden életbevágó jogszabályt ki kell csikarni ellenzőitől, magyarul szólva: a sült galamb senkinek sem repül a szájába.

De azután meg ne is szuggeráljuk magunkra, hogy olyan

túlságosan gyengék vagyunk. Ne becsüljük túl erőnket, de kishitűen ne is becsüljük le azokat! Ennek a mi sokaktól mostoha gyermekként kezelt, sokaktól félreértett s kellően nem méltányolt intézményünknek a nép nagy rétegei előtt még mindig nagy presztizse van, amelyet 50 évi kipróbált, és a legkényesebb erkölcsi követelményeket fényesen kielégítő ernyedetlen működésével küzdött ki magának. Ez a presztizs és az annak következtében gyakorolható befolyás az intézménnyel állandóan érintkezésben lévő néptömegre, hatalmat ad a mi kezünkbe is, amelyet öntudatosan és egységesen használva olyan pozíciót biztosíthatunk a kar részére még azok szemében is, akik a súlyt a politikumra szeretik helyezni, amely karunkat barátoknak kívánatossá, ellenfélnek ellenben félelmetessé teszi. Ennek a pozíciónak biztosítása valamenyiünk részéről mindenesetre aktív tevékenységet igényel abban az irányban, amelynek újjelzőit vázlatosan az előbb előadottakban bátor-kodtam lefektetni.

Lelkem egész meggyőződéssel ajánlom most kifejtett gondolataimat kedves kartársaimnak komoly és jóindulatú megfontolásra, s indítványozom, kérje fel a közgyűlés a kamaraközi választmányt s a kar képviselőire hivatott személyiségeket, hogy a törvénykezési eljárás reformjával kapcsolatban az igazságügyminiszter úrnál tegyenek kezdeményező lépéseket, amíg nem késő, a tervezetnek olyan módosítása iránt, amely a közjegyzői karnak az egyes eljárásokban a most vázolt elvek értelmében, nagyobb foglalkoztatást juttat. És tegyenek kezdeményező lépéseket abban az irányban is, hogy az örökösödési eljárás reformja befejezésének valamint új közjegyzői törvény alkotásának kérdése minél előbb szintén napirendre kerüljön.

A szombathelyi vándorgyűlés.

Június 22-én és 23.-án tartotta meg a Magyarországi Kir. Közjegyzők Országos Egyesülete negyedik vándorgyűlését. A közgyűlés tárgysorozata, az elhangzott felolvasások és beszédek tenorja csaknem kizárólag a közjegyzői intézmény továbbfejlesztésének lehetőségeiről szólt, ami annál is inkább alkalomszerű volt, mert a törvényhozás is most foglalkozik azokkal a törvényjavaslatokkal, melyek a közjegyzői intézményre sok tekintetben

hatással lesznek. Csak helyeselhető tehát az Egyesület vezetőségének és a felszólalóknak az az intenciója, hogy lehetőleg mindenre kiterjedő figyelemmel az egész közjegyzői kar jelenlétében felvessék azokat az eszméket és javaslatokat, melyek alkalmasak volnának arra, hogy a közjegyzői intézményt a perenkivüli jogszolgáltatás terén a közre nézve hasznos és szükséges új munkakörhöz juttassák.

Az idei vándorgyűlés egyébiránt, bár látogatottság tekintetében nem érte el a korábbi vándorgyűléseket, azonban annál élénkebben juttatta kifejezésre a kar tagjai közt kialakult szíves baráti összetartást, meleg együttérzést, úgyhogy jó hangulat, kellemes szórakozás és bőséges program szempontjából a legsikeresebb vándorgyűlések közé sorozható.

A siker legfőképpen a kifogástalan, sima rendezésnek köszönhető, melyben oroszánrésze volt a vendéglátó szombathelyi kamara népszerű elnökének dr. Pottyondy Béla m. kir. kormányfőtanácsos, szombathelyi közjegyzőnek, aki a program szombathelyi részének előkészítésében fáradságot nem ismerve heteken át dolgozott, úgyszintén dr. Gallus Sándor és dr. Östör Lajos soproni kartársainknak és kedves családtagjainak, akik a vándorgyűlés Sopronban eltöltött napjait tették lelkes és vendégszerető közreműködésükkel feledhetetlen kedves élménnyé.

A vándorgyűlés lefolyásáról a következő tudósítással számolunk be:

Megérkezés Szombathelyre. — Ismerkedési estély.

Már 21-én, szombaton a déli órákban befutó vonatokkal Szombathelyre érkeztek a közelben lakó kartársak, a késő délutáni és esti vonatok a budapesti, debreceni, pécsi és szegedi kamarák területéről érkező vendégeket hozták a vándorgyűlésre.

A vasuti állomáson dr. Pottyondy Béla kamarai elnök vezetésével a szombathelyi kamara legfiatalabb tagjai és helyettesei, mint karszalagos rendezők fogadták a vendégeket és percek alatt közölték mindenkivel lakása címét. A körültekintő pontos rendezéssel sikerült elérni, hogy az elegendő számban kirendelt autók 5 perc alatt mindenkit szállására repítettek.

Elszállásolás után este 1/4 10-kor a Sabaria szálló feldiszipelt, pompás, tágas éttermében gyülekeztek a megjelent kartársak családtagjaikkal együtt ismerkedési lakomára. Persze az „ismer-

kedést“ nem szabad általánosságban érteni, mert hiszen a legtöbb jelenlévő régi, kedves ismerős volt már.

A társasvacsorán résztvettek közt voltak: dr. Lázár Ferenc felsőházi tag, a Közjegyzők Orsz. Egyesületének elnöke, Baditz Lajos a szombathelyi kamara díszelnöke, volt kir. közjegyző, dr. Jedlicska Béla kormányfőtanácsos, a szegedi kamara elnöke, dr. Madarász István felsőházi tag, a pécsi kamara elnöke, dr. Pottyondy Béla kormányfőtanácsos, a szombathelyi kamara elnöke nejevel, dr. Sümeghi László kormányfőtanácsos, egyleti főtitkár, dr. Barcs Ernő, dr. Bathó Kálmán, dr. Belcsák Sándor, dr. Berzsenyi László, dr. Cholnoky Imre nejevel, dr. Dóczy Kálmán, dr. vitéz Durkó Sándor, dr. Elbel Tibor, dr. Fabinyi Leó, dr. Fehérváry Dezső nejevel és leányával, dr. Fekete László, dr. Fodor Antal és ffa, dr. Halik Miksa nejevel és leányával, dr. Haller Károly, dr. Hanny Andor, dr. Hanny Tódor kormányfőtanácsos, dr. Hedry Aladár nejevel, dr. Horváth Béla nejevel és unokahugával, dr. Horváth Kamilló nejevel, dr. Hulin Gábor, dr. Isoó Viktor, dr. Kasza Sándor nejevel, dr. Kepes János, dr. Konkoly-Thege Sándor, dr. Kovách Elek, dr. Körössy Bertalan, dr. Májay Dezső, dr. Mikó Kálmán, dr. Milassin Jenő családjával, dr. Östör Lajos, dr. Paár Lajos, dr. Pecker Emil, dr. Rónay Tibor, dr. Róth Aurél, dr. Sarló Vendel nejevel, dr. Sternberg Gyula fiaival, dr. Svastits Benő nejevel, dr. Szathmáry László, dr. Szemerjay Petrán Tibor, dr. Szilágyi Elek feleségével és leányával, dr. Szily János, dr. Szily Kálmán, dr. Svastits Zoltán, dr. Telman Sándor nejevel, leányával és hugával, dr. Tóth Aladár, dr. Tuba János, dr. Zimmermann Artur kir. közjegyzők, dr. Antal Gyula János nejevel, dr. Antalffy Zsiros Aladár, dr. Fitos Jenő, dr. Kasza László, dr. Kiss Elemér, dr. Kiss Dezső, ifj. dr. Paár Lajos, dr. Rámer Elek, dr. Seidler László, dr. Stamberger Pál, dr. Sternberg Ernő, dr. Tárczay Rezső, dr. Vargha Benjamin, dr. Zachariás János közjegyzőhelyettesek, dr. Belcsák László közjegyzőjelölt.

A vacsorán megjelent hölgyeknek a rendezőség egy-egy virágcsokorral kedveskedett. A vacsora alatt dr. Pottyondy Béla szíves szavakkal üdvözölte a szombathelyi kamara nevében a megjelent kartársakat és a díszes hölgykoszorút, kérve, hogy érezzék jól magukat a vándorgyűlés folyamán. A vendégek nevében dr. Lázár Ferenc egyleti elnök köszöntötte a vendéglátó kamarát s annak érdemes díszelnökét, dr. Baditz Lajost.

A lakoma után az egybegyűltek vidám hangulatban késő

estig együtt maradtak, fesztelen csevegéssel, magyar nótaszó mellett élvezve a baráti kör örömeit.

A közgyűlés.

Másnap délelőtt a vándorgyűlésen résztvevők d. e. 9 órakor a szombathelyi püspöki székesegyházban ünnepi szentmisét hallgattak. A hatalmas és műemlékekben gazdag gyönyörű székesegyházban lélekemelően hangzott fel a szombathelyiek kiváló egyházi ének- és zenekarának előadásában Huber Henrik „Salve Regina Pacis“ miséje. Szombathely közönsége igazán büszke lehet énekeseire és zenészeire.

Isztisztelet után 10 órakor a vármegyeháza disztermében kezdődött a vándorgyűlés, melyen az előző estén megjelenteken kívül dr. Galánffy János kormányfőtanácsos, a debreceni kamara elnöke, dr. Gallus Sándor, Srammel Imre, dr. Cselley Kálmán, dr. Mike Imre kir. közjegyzők is jelen voltak. A hölgyközönség a stílusos díszterem karzatán foglalt helyet. Az elnöki emelvényen foglaltak helyet az Országos Egyesület elnöke és főtikára, a kamarák elnökei és dr. Baditz Lajos volt közjegyző a szombathelyi kamara diszelnöke.

A vándorgyűlés megnyitása után a megjelentek felállva elmondották a Magyar Hiszekegyet, utána dr. Lázár Ferenc elnök rövid beszédben üdvözölte a közgyűlés tagjait.

Az elnöki megnyitó után dr. Pottyondy Béla a szombathelyi kamara elnöke emelkedett szólásra. Üdvözli a megjelent kartársakat, kik csonka hazánk nyugati határszélére sereglettek messze földről, hogy a közjegyzői kar vitális érdekeit megvitatva, közös egyetértésben egyesülve, önerőnkől igyekezzünk az 50 éves közjegyzői intézmény fejlődését előmozdítani.

Legutóbbi vándorgyűlésünk óta, — úgymond, — megnehezült a közjegyzői kar helyzete, az országra nehezedő súlyos gazdasági helyzet megbénítja munkánkat, a végsőkig csökkentti ügyforgalmunkat. De anyagi gondjaink növekedése nem csüggeszt el, a közjegyzői kar kitart a jog és igazság alapján s küzd saját jogaiért is. Örömmel tapasztaljuk, hogy a közjegyzői kar presztízsből gyarapodott az utóbbi évek alatt. A kar képviselőt nyert a törvényhozás felsőházában, tagjai lettünk a megyei és városi önkormányzati képviselőnek, ami kari érdekeink megvédésére és az ellenünk irányuló téves és gyakran rosszakaratú felfogás ellensúlyozására módot nyújt.

Bizalommal tölti el a közjegyzői kart az igazságügyminiszter úr részéről tapasztalt jóindulat és megértés, mely intézményünk céljainak és érdemeinek méltánylásában nyilatkozik meg. Mégsem hallgathatja el a közjegyzői kar alapos aggodalmát az egyre növekvő konkurrencia miatt, mely egyrészt az állásszaporítások folytán, másrészt több eddig kizárólagos közjegyzői funkciónak az újabb törvényhozás szerint más tényezőkre ruházása folytán a közre is káros hatásúvá válhat.

Az ügyvédi karról megemlékezve hangoztatja, hogy a közjegyzőknek és ügyvédeknek nemcsak azonos képzettségük, hanem azonos érdekeik és céljaik miatt is egyetértésben össze kell fogniok. Épen ezért sajnálatos, hogy az Országos Ügyvédszövetség legutóbbi memoranduma is, melyet az igazságügyi kormányhoz intézett, tele van meg nem értő s a közjegyzői és ügyvédi karnak elidegenítésére alkalmas támadásokkal.

Beszéde végén szíves szavakkal üdvözli Baditz Lajos volt kir. közjegyzőt, a szombathelyi kamara díszelnökét, aki a közjegyzői kar nesztora és az egész kar nevében jókívánatait tolmácsolja az ősz kartársnak.

A lelkes éljenzéssel fogadott beszéd után Baditz Lajos meghatottan mondott köszönetet az iránta megnyilvánuló meleg baráti szeretetért.

Ezután áttért a vándorgyűlés tárgysorozatára. Elsőnek dr. Telman Sándor csepregi kir. közjegyző olvasta fel kiváló jogász elmeállással és mindenre kiterjedő megfigyeléssel megírt érdekes tanulmányát „A magyar közjegyzői intézmény fejlődésének iránya és időszerű problémái“ címen. A tanulmányt, melyet a közgyűlés általános helyesléssel fogadott, lapunk más helyén közöljük.

Dr. Lázár Ferenc elnök megköszönve az előadónak értékes munkáját néhány felvilágosító megjegyzést fűz az elmondottakhoz az Országos Egyesület vezetőségének és állandó kamaraközi választmányának működésére vonatkozólag. Helyreigazításképpen említi, hogy az okirati kényszerről szóló törvény nem került le napirendről, információi szerint ősszel kerül tárgyalásra. Maga is helyesli az előadó álláspontját a sajtópropagandára vonatkozólag s megemlíti, hogy egyik tekintélyes napilapunk hajlandónak nyilatkozott hasábjait megnyitni a közjegyzőket érdeklő cikkek közlésére.

Ő is hátrányosnak tartja, hogy a közjegyzői karnak a törvényhozás alsóházában nincs képviselője s így ki van zárva a kezdeményezésből.

A kialakuló vita során dr. *Gallus Sándor* soproni közjegyző az okirati kényszerre vonatkozó törvényjavaslat kérdésében szólalt fel s hangoztatva, hogy nem a közjegyzői kar érdeke, hanem elsőrendű közérdek követelménye, hogy a bonyolult családi perek megakadályozása végett preventív intézkedés képen a családtagok közti és kiskorúak érdekeit is érintő jogügyletek okiratba foglalása utaltassék kir. közjegyző elé. Indítványozza, hogy a vándorgyűlés hívja fel memorandumban erre az igazságügyminiszter úr figyelmet.

Az elnök helyesli az indítványt, de megjegyzi, hogy ez irányban már megtette a vezetőséggel egyetértve a lépéseket.

Dr. *Galánffy János* a debreceni kamara elnöke dr. *Telman* gondolatmenetébe kapcsolódva hangoztatja, hogy egyesületi életünk egyik fogyatkozása, hogy megvitatott eszméink nem kerülnek a nagy nyilvánosságra. Helyesli *Telman* indítványát a sajtó támogatásának felhasználására vonatkozólag, kéri is a fiatalabb kartársakat, hogy lássák el napilapjainkat karunkat érdeklő cikkekkel. Ne legyen érdekharc a mi sajtópropagandánk, hanem szolgáljon a közvélemény tárgyilagos felvilágosítására a karunkat mindenáron népszerűtleníteni kívánó irányzatokkal szemben. Rá kell irányítanunk a közfigyelmet intézményünk közérdekű céljaira, át kell menni a köztudatba annak, hogy a közjegyzői intézmény célja a jogban járatlan közönségnek megbízható jogi tanácsokhoz juttatása s vagyoni érdekeinek megvédése.

Mint a közjegyzők nyugdíjügyének előkészítője, bejelenti, hogy őszre minden valószínűség szerint a nyugdíjtörvény életbe lép. Megnyugtatóan közli, hogy a beszerzett statisztikai adatok alapján most már megállapítható, hogy a nyugdíjtaralékalap gyűjtésére fordított összegekkel együtt is maximálisan havi 40 P. lehet fejenként a befizetendő járulék.

Dr. *vitéz Durkó Sándor* enyingi közjegyző megemlíti, hogy tudomására jutott, hogy több esetben — így Békésen, Mezőberényben — a községi jegyzők lemondtak magánmunkálati tevékenységükről s ezért kárpótlásul törzsfizetésük 50—80 %-át szavazta meg a községi képviselőtestület belügyminiszteri jóváhagyás mellett. Mint a jegyzők magánmunkálataira vonatkozó megoldási lehetőségeire óhajtaná erre felhívni az igazságügyi kormány figyelmét. A pontos adatokat az elnökségnek át fogja adni.

A vita berekesztése után dr. *Madarász István* a pécsi kamara elnöke határozati javaslatot terjesztett elő.

A javaslat indokolása rezignáltan állapítja meg, hogy az „Egyes

jogügyletek kötelező irásbafoglalásáról és az ezzel kapcsolatos rendelkezésekről“ készült törvényjavaslat tárgyalásának a képviselőház igazságügyi bizottsága által megtartott tárgyalások alkalmával az ügyvédi kar részéről történt támadások, valamint a községi jegyzők síkraszállása következtében való felfüggesztéséből, valamint az igazságügyminiszter elnöklete alatt megtartott újabb ankéten elhangzottakból s ama tényből, hogy az ankét eredményeként készült újabb javaslatban szinte csakis az ügyvédi kar kívánságai honoráltattak, a közjegyzői kar ama szomorú meggyőződésre jutott, hogy az „egyes társadalmi rétegek politikai megmozdulása megbénítja még az igazságügyi kormány közérdeket szolgáló törvényalkotó munkáját is.“

Nemcsak a kir. közjegyzői kar sérelme ez, hanem a jogbizonytalanságnak továbbra is fenntartása, sőt növelése, a megfelelő jogvédelemnek lehetetlenné tétele s ezzel a bíróságok munkaanyagának nem apasztása, hanem még erősebb növelése, ami azután a polgárság és a család vagyonának gyorsabb iramban való pusztulásához vezet.

A kir. közjegyzői kar, amelyik a nép minden sérelmét tapasztalásból közvetlen közelségből a legjobban ismeri, s magas erkölcsi színvonalon állva, magánérdekeinek háttérbe szorításával segíteni kívánna, tehetetlenül áll, mert ki lesz kezéből véve a hivatásához tartozó jogvédelemnek szinte minden eszköze.

Az ankéten elhangzottakból azt látjuk, hogy a községi jegyzőknek magánjog terén kifejtett, s napról-napra mohóbban gyakorolt tevékenysége szinte jogukká alakított visszaélése továbbra is változatlanul fennmaradnak, sőt még bővebb tápot is nyernek, — az ügyvédek munkatere pedig a kir. közjegyzők rovására indokolatlanul és állandóan növekszik.

Kérve kéri a kar az igazságügyi kormányt, állja útját a pusztulásnak s a jogbiztonság érdekében, mint annak legfelsőbb öre, a a jogvédelem terén legalább azokat az elemi védelmi eszközöket, amelyeknek alkalmazása az ankéten tett engedmények után, még azok mellett lehetséges, teremtsen meg.

Ilyen védelmi eszköz az egyenes ági rokonok, helyesebben a fel és lemenők közti jogügyletekre a közjegyzői okirati kényszer kimondása, továbbá a telekkönyvi bejegyzés alapjául szolgáló okiratok, valódiságának és hitelességének biztosítása.

A sok közül csak azért említi e kettőt, mert sehol annyi

visszaélés nincs, mint ezen jogügyletek okiratolásánál. Sehol a pereknek annyi magva elhintve nincs, mint ezekben. Ezek a jogügyletek azok, amelyeknek lelketlen, fölületes, legtöbbször tudatlanságból, de nem ritkán tudatos kapzsiságból eredő törvényellenes okiratolása rendíti meg elsősorban is a telekkönyvek közhitelét, ez tette a telekkönyveket már eddig is megbizhatatlanokká, pedig ezeken nyugszik nemcsak az állampolgárok jóléte, de magának az államnak hitele is. Ezek pedig létfeltételek.

Ezen segíteni, ennek a lehetetlen állapotnak véget vetni nemcsak közjegyzői, hanem államérdek is. Ezért még az uralkodó s a fennálló rendet fenyegető politikai áramlatokkal is meg kell küzdeni s érvényre kell emelni mindazt, amit az igazságügyi kormány mentőeszköznek felismerve 809. számú törvényjavaslatában megvalósítani kívánt.

Ezekkel talán meg lehet még egyben állítani a kir. közjegyzői intézmény elsorvadását és tekintélyének széttépését is, mert ha a megkezdett, részünkre mesterségesen készített lejtőn tovább gurulunk, besodródunk a létminimumért kétségbeesetten küzdő törtetők közé és hogy ennek mi lesz a következménye, arra még csak gondolni sem merünk.

A kir. közjegyzők mai valódi anyagi helyzete ugyanis így fest:

Az a 20, vagy még több éve működő királyi közjegyző, a béke boldogabb éveiben, összehúzódva és magától a lehetőségig mindent megtagadva azért, hogy halála után feleségének és gyermekeinek megélhetését biztosítsa, súlyos aranykoronák lefizetése árán éltbiztosításokat kötött és államilag garantált, tehát legbiztosabbnak tartott állampapírokat szerzett be, mert nyugdíj és minden állami segítség hiányában családja jövőjének egyébkénti biztosítására módot nem talált. Sok év munkája azután ily módon oly biztosan remélt tőke visszahagyásával kecsgettette, hogy nyugodtan tudott dolgozni s éjjeleinek rekonstruáló álmát nem rabolta el a gond, élet- és munkakedvét nem tette tönkre a család jövőjéért való, ma már a kétségbeesésig fokozódott aggodalom és napról-napra keresett annyit, amennyi társadalmi állásához mért szerény, de tisztességes megélhetéséhez, gyermekeinek neveléséhez és tanításához szükséges volt.

Jött azután az összeomlás, az egész élet munkájának gyümölcse megsemmisült s máról-holnapra arra ébredt a családfő, hogy nincs többé semmije, még csak reménye sem és ha meghal,

felesége — ha ugyan fizikailag képes lesz arra — cselédmunkával lesz kénytelen napi kenyerét megkeresni, gyermekei pedig — támogató anyagi eszközök hiányában — a közre legveszélyesebb félműveltségükkel Isten tudja mivé lesznek.

Ezek a súlyos kétségbeejtő gondok ott ülnek a kir. közjegyző munkaasztala mellett, sorvasztják munkaerejét s amikor mindezekhez még azt is látja, hogy a politika befurakodik még az igazságügyi kormányzat szentélyébe is és a közjegyzői állások indokolatlan szaporításával kenyerének felét is elveszti, a megmaradt rész javát pedig nem hivatott, odatolakodók kapkodják el, jóra semmiesetre sem vezető csüggedés fogja el.

A vándorgyűlés résztvevőire mély benyomást keltő előterjesztés *Lázár Ferenc dr.* elnök hozzászólása, illetve kiegészítő indítványa alapján a vándorgyűlés elhatározta, hogy az elnökség által megszerkesztendő sürgős memorandummal* fordul az igazságügyi kormányhoz, amelyben kéri, hogy

a fel- és lemenők közti jogügyletek, valamint gyámoltak és gondnokoltak jogügyletei — körülbelül abba tárgykörbe, a amint erre a házastársak és jegyesek jogügyletei — közokirati kényszer alá helyeztessenek.

az említett vérségi kapcsolatban nem állók között létrejött ingatlanra vonatkozó jogügyletekről készült okiratok alapján pedig csak akkor lehet helye telekkönyvi bejegyzésnek, vagy feljegyzésnek, ha az erről készült okiratot kir. közjegyző, kamarailag bejegyzett gyakorló ügyvéd, vagy amennyiben az okiratokban szereplő ingatlanok vagy jogok értéke ezer pengőt felül nem halad, községi, illetőleg körjegyző készített, a saját községének, vagy körjegyzőségének területén állandóan lakók között és szerkesztői minőségben, a felelősség vállalása érdekében, az okiratot sajátkezűleg aláírja; amennyiben a községi(kör)jegyző által készített ilyen okiratban az érték megállapítva nincs, csak akkor szolgálhat a telekkönyvi bejegyzés alapjául, ha az abban szereplő ügyfelek az okiratot kir. közjegyző előtt írják alá s ez az aláírásukat hitelesíti, de egyben tanúsítja azt is, hogy az okiratot az abban szereplő felek előtt felolvasta, tartalmát azoknak megmagyarázta, az érték elhallgatásának következményeire pedig őket figyelmeztette; amennyiben pedig a községi vagy körjegyző az okiratban szereplő javakat, — bár a felek hozzájárulásával is, — oly alacsonyan értékelte, hogy azt az értéket illeték kiszabására jogosított hatóság el nem

* A memorandum szövegét annak idején közölni fogjuk.

fogadta, hanem legalább felével magasabbra emelte, ezzel a községi vagy körjegyző fegyelmi vétséget követ el s az illetéket kiszabó hatóság erről a községi vagy körjegyző felettes hatóságát hivatalból nyomban értesíteni, a felettes hatóság pedig a vétkes községi vagy körjegyző ellen a fegyelmi eljárást nyomban elrendelni köteles. —

A tárgysorozat második pontjaként dr. Sümeghi László kormányfőtanácsos, budapesti kir. körjegyző, az Orsz. Egyesület főtitkára tartotta meg előadását. „A körjegyzőség Nagy-Magyarország megszállott részein és az utódállamokban“ címen.

A rendkívül bőséges adatgyűjtést és lelkiismeretes előtanulmányt igénylő nagyszabású értekezés pontos tájékoztatást nyújtott az elszakított országrészekben a körjegyzői intézményre vonatkozólag életbeléptetett újításokról. (Az érdekes és tanulságos előadást közölni fogjuk.)

Dr. Kovách Elek nyiregyházai körjegyző a váltóóvások egyszerűsítése érdekében indítványozza, hogy a vándorgyűlés kérje az igazságügyminisztert oly törvényjavaslat benyújtására, mely a váltótörvény részbeni módosításával tegye lehetővé, hogy ne csak körjegyzőhelyettesek, hanem jelöltek is vehessenek fel váltóóvást és hogy d. e. 9-től d. u. 5-ig megszakítás nélkül lehessen váltótóvatolni.

A közgyűlés magáévá tette az indítványt és az elnökségre bizza, hogy megfelelő alkalommal ezirányban kérelmet terjesszen az igazságügyminiszter úr elé.

A tárgysorozat ezzel kimerült s az elnök megköszönve a kartársak érdeklődését, kérte, hogy a legközelebbi vándorgyűlés helyének megállapítását bizzák az elnökségre. Ezzel a vándorgyűlés d. u. 1 órakor véget ért.

Látogatás Sopronban.

Megérkezés, séta a Löwerekben, estebéd.

A közgyűléssel a vándorgyűlés hivatalos része véget ért s a jelen voltak sietve távoztak szállásukra, hogy elkészüljenek a soproni útra. Rövid ebédszünet után a társaság a pályaudvaron gyülekezett, hol már várakozott a Déli Vasut I. és II. osztályú kocsikból összeállított fürge különvonata. Akkorra már a komoly vándorgyűlésen résztvevők serege a vidám kiránduló társaság képét öltötte magára és a csapongó kedvű fiatalság kacaja hangzott

innen is, onnan is a vonat fülkéiből. Az amatőr fotografusok buzgó igyekezettel kattogtatják gépeiket, bájos hölgyek csoportjait igyekezve a fényképen megörökíteni, tréfás öreg urak serény buzgalommal sűrögtek, forogtak, hogy a készülő képeknek „tekintélyes háttérül“ szolgáljanak. $\frac{3}{4}$ 3-kor bucsút intettünk a szép Szombathelynek s megindult a vonat a Civitas Fidelissima felé.

Östör Lajos rendezői vezérkarával felütötte főhadiszállását az egyik félfülkében és hozzáfogott a soproni programnak utolsó simításait megadni, az előkészületek végrehajtását kontrollálni. Egyre-másra futkoztak a „futárok“ végig a vasúti kocsikon üzenetekkel és szállásjegyekkel a vendégekhez, mint utólag kiszámították, egyik-másik buzgó rendező éppen gyalogszerrel megtehetette volna Szombathely—Sopron közt az utat annyi talpalással.

Az idő és a vonat gyorsan szaladt a vidám kirándulók előtt s alig egy órai utazás után feltűntek a „Hűséges város“ napfényben úszó ódon tornyai a zöld erdőtől koszorúzott, regényes hegyoldalak tövében. Még néhány perc és a vonat begördül a soproni déli vasútállomásra.

A pályaudvaron a háziasszonyi teendőket ellátó Östör Lajosné és Gallus Sándorné leánykáikkal, a bájos kis szőke Östör Évivel és a komoly kis menyasszony Gallus Magdival fogadták az érkezőket. A kölcsönös üdvözlések után a soproni aranyifjúság tagjai sorából alakult rendezők sietve kalauzolták a vendégeket az autobuszokhoz és lakásukra dirigálták őket.

Pár órai pihenés után kisebb csoportokba verődve indultunk a híres soproni villanegyed, a „Löwerek“ megtekintésére. Gyönyörű erdön át, gondozott sétautakon haladtunk fel a szebbnél-szebb nyaralók és villák közt a hegyoldalon, ahonnan lépten-nyomon páratlan szép kilátás nyílt a városra.

A társaság egy része dr. Hanny Tódor győri körjegyző szíves vezetésével egészen a Károly-magaslaton levő kilátó tornyáig felhatolt, hogy Sopron távolabbi látképében gyönyörködjenek.

Séta után Sopron hegyi ligetében az árnyas, hűvös „Erzsébetkertben“ gyűlt össze vacsorára a társaság. A soproni honvédenekar pattogó rítmusu zenéje mellett kezdődött az estebéd.

Vacsora közben dr. Östör Lajos a soproniak nevében köszöntötte a vendégkoszorút, majd Lázár Ferenc az Orsz. Egyesület elnöke mondott köszönetet keresetlen, közvetlen szavakkal a vendéglátó fáradalmas szerepét magára vállaló Östör és Gallus családnak a páratlan kedves fogadtatásért és kellemes kirándulásért, beszéde

végeztével a megjelentek lelkes éljenzése közepette ürítette poharát a társaságban megjelent ifjú jegyespárra, — Gallus Magdira és Östör Bandira, kiknek frigye legyen ugymond, a kari összetartás kedves simboluma. — Dr. Szilágyi Elek rövid magyaros felköszöntőt mondott még a jelenlevő hölgyekre.

Az együttlét tánc, zeneszó, jókedv és kacagás közben a késő éjjeli órákig tartott.

Sopron és környékének megtekintése.

A vándorgyűlés második napján reggel Sopron város nevezetességeinek megtekintésére került sor. Meglátogatták a vendégek a ritka értékű Storno-muzeumot. Gyönyörködve sétáltak el a Szt. Háromság-téren, melynek középkori épületei, a remek reneszánsz megyeháza, Mátyás-korabeli lakóházai, a gótikus építészet remekbe készült Bencés-temploma, a függő várkertek igazi soproni nevezetességek. A sok száz éves városháztornya, melyet a soproni népszavazás emlékére domborművekkel díszített „Hűségkapu“ ékesít, a régi Jezsuita-eredetű „Dóm“ templom mind egy ősrégi kultúrváros hangulatát árasztja a szemlélő felé.

Fél 11 órakor sorakoztak az autók, melyek a kirándulókat Brennberg-bányához vitték. Gyönyörű alpesi-fekvésű erdei úton haladtunk a bányáig, innen a kőhidai fegyház mellett fekvő soproni kőbányába értünk. A hatalmas kivájt sziklafalak és oszlopok szinte egy kiásott ókori város romjainak lenyűgöző hatását keltik a szemlélőben. A kirándulás utolsó állomása Sopron kedvelt strandfürdője, a Tómalom volt.

A jókedvű ifjatság csakhamar vidám kacagással vetette magát a hűsítő habok közé, a társaság többi tagja a tóparti vendéglő asztalainál foglalt helyet.

A több napi együttlét alatt egyre jobban összemelegedő baráti körben gyorsan repült az idő és sajnos, hamarosan arra kellett eszmélnünk, hogy közelednek a búcsú percek. A délutáni vonattal indulók kénytelenek voltak eltávozni, pedig amint észrevettük, főleg a ifjatság most már azt sem bánta volna, ha egy hétig tart a vándorgyűlés Sopronban. Lassan-lassan oszladozni kezdett a társaság, a figyelmes soproni kollégák a vasutig kikisérték az elutazókat, akik nem győztek hálálkodni a sok kellemes szórakozásért, melyben részük volt. (Estére már csak azok maradtak, kik Sopron távolabbi környékére és Ausztriába terveztek kirándulást.)

A távozók sok szép élménnyel és kedves emlékekkel gazdagodva hagyták el a vándorgyűlés színhelyét.

Reméljük, hogy a legközelebbi vándorgyűlésen ismét együtt látjuk az egész kedves társaságot!

(—r —s.)

Közlemények

Előadás a jogászegyletben. Dr. *Lipcsey Péter* a budapesti kir. közjegyzői kamara érdemes titkára az elmúlt hóban a Magyar Jogászegyletben értékes előadást tartott. Az előadás keretében bőszeges jogtörténelmi adatokkal felszerelten közjegyzői szempontból foglalkozott az okirati kényszer és a törvénykezés egyszerűsítése tárgyában benyújtott törvényjavaslatokkal. Azzal az állítással szemben, mintha a községi jegyzők okiratolása évszázadok óta fennállana, hivatkozott arra, hogy ilyen tevékenységi ügyköre a községi jegyzőknek a közjegyzői intézmény életbeléptetése előtt sem volt soha, mivel az iktatást, az örökvallást (szerződést), érdemdíjazást a hiteles helyek végezték, sőt az ellentmondást is ott adták be s általában az eljárás érdemi részét a hiteles helyek bonyolították le; városi polgároknál maga a város, jobbágyoknál pedig az úri székek. Mindezt a Tripartitum s több régi jogi író, így Kövy, Kelemen, Geörch Illés kétségtelenül igazolja. Ugyancsak a hiteles helyek őrizték a térképeket, s az erre vonatkozó iratokat s ünnepeles végrendeleteket is csupán a hiteles helyek előtt lehetett tenni. A hiteles helyek jogutódai pedig a közjegyzők s nem a községi jegyzők, akik a régi időkben a kántortanítóságot is elláták s foglalkozási körükben jogi ismereteket nem is szerezhettek. A jegyzői állás természete szerint a falu közigazgatási ügyeinek ellátása s így sem jogtörténelmi, még kevésbé célszerűségi alapon a jegyzők okirat szerkesztési tevékenységét helyeselni s jogvédelmi szempontból megtűrni nem lehet. A tanulságos előadást a magyar jogászelet kiválóságaiból álló előkelő közönség nagy érdeklődéssel hallgatta végig.

Hagyatéki félévi kimutatás stb. beterjesztése, ha valamely kir. közjegyző működési köre több járásbiróság területére terjed ki. Olyan esetekben, amelyekben valamely kir. közjegyző műkö-

dési köre két járásbiróság területére terjed ki, egyes közjegyzők a 11.000/1928. I. M. számú rendelet 43. §-a értelmében az örökösödési ügyekről a D. minta szerint félévenként kiállítandó kimutatást mindkét járásbiróság részére külön állították ki és pedig egyesek teljes ügyforgalmukról, mások csak az illető kir. járásbiróság hagyatéki ügyköréhez tartozó ügyekről. Minthogy a kir. járásbiróságok e kimutatásokat az igazságügyminiszterhez terjesztik fel, itt pedig azok összesítésénél az eltérő eljárás mellett nehézségek támadnak, ezek megszüntetése, valamint a hagyatéki bíróságok ellenőrzési kötelezettségének biztosítása végett a m. kir. igazságügyminiszter 74.210/1929. I. M. VIII. sz. alatt rendeletet adott ki, amelynek rendelkezései szerint:

A kir. közjegyző akkor is csak egy Kjö-lajstromot vezet, ha működési köre több járásbiróság területére terjed ki és minden ebbe a lajstromba bejegyzett ügyről csak egyetlen félévi kimutatást (D. minta a rendelet 43. §-ához) készít, amelyet ellenőrzés és az igazságügyminiszteriumhoz felterjesztés végett a székhelye szerint illetékes kir. járásbiróságnak mutat be. Ellenben a kir. járásbiróságok mindegyike részére másolatot kell készíteni a Kjö lajstromáról és azt továbbá, az illető hagyatéki bíróság területéről származó halálesetek havi kimutatását, valamint a további eljárást nem igénylő halálesetfelvételi íveket az illetékes kir. járásbirósághoz kell félévenként ellenőrzés végett betérjeszteni.

A Kjö-lajstrom-másolat megküldése a pénzügyi hatóságnak. A m. kir. igazságügyminiszter az 1927:IV. t.-c. életbeléptetése, valamint a 43194/895. I. M. sz. rendelet módosítása és kiegészítése tárgyában kelt 11.000/928. I. M. sz. rendelet kiegészítésül 22.000/930. I. M. sz. a rendeletet adta ki (Bud. Közl. 1930. évi 125. sz.), mely szerint:

A kir. közjegyző a hagyatéki bíróságtól a 11.000/1928. I. M. számú rendelet 43. §-a szerint visszkapott lajstrommásolatot a vagyonátruházási illeték biztosításával kapcsolatos tennivalók végett évenként egyszer, az év második felében, a székhelye szerint illetékes kir. adóhivatalnak rövid használatra megküldi.

Ha a kir. közjegyző illetékessége alá tartozó területen több kir. adóhivatal működik, a lajstrommásolatot ezekhez a kir. közjegyző székhelyére illetékes kir. adóhivatal továbbítja.

Hagyatéki ügyben jár-e portómegettérítés? Eddig vitán felül állt, hogy a hagyatéki ügyekben a közjegyző portókiadásainak megettérítését a díjátalányon felül a felektől igényelheti. A 60600/1926.

I. M. rendelet 24. §-ának rendelkezésére tekintettel ez a kérdés különben jogszerűen vita tárgyát nem is képezheti. A budapesti kir. törvényszék, mint felfolyamodási bíróság, amely újabban e közlönyben is ismertetett több határozatával közjegyzői díjmegállapítási kérdésekben — szemben a díjrendelet nyilvánvaló intencióival is — a legszűkkeblűbb álláspontra helyezkedett, 21 Pf. 5256/1930, számú végzésével a közjegyző részére a felszámított portókiadást nem állapította meg, mivel „annak felmerülésére az iratok adatot nem tartalmaznak.“ Mivel a közjegyzőt ezidőszerint a hagyatéki ügyekben portómentesség nem illeti meg s mert rádió útján idézéseket kiküldeni, megkereséseket intézni, iratokat bírósághoz és gyámhatóságokhoz betérjeszteni nem lehet, a megidézést, megkereséseket, iratok betérjesztését tanúsító iratok nyilvánvaló adatokat tartalmaznak a portókiadások felmerülésére. A vagyontalan haláleset felvételek kezelésével amúgy is jelentős portókiadásokat kell viselniük minden megettérítés nélkül a közjegyzőknek, az érdemi hagyatékknál a portókiadások megállapításának megtagadása a díjrendelet határozott rendelkezéseivel akkor is ellenkezik, ha a jogalkalmazó álláspontját a fentiekben méltatott bölcs indokkal kívánja alátámasztani.

Kihirdetett törvények. Az 1930. évi XVI. t.-c. a közhasználatú gépjárművállalatokról.

az 1930. évi XVII. t.-c. a régi osztrák és magyar koronára szülő tartozások és követelések rendezése tárgyában 1928. évi május hó 26-án Budapesten kelt magyar-csehszlovák Egyezmény becikkelyezéséről és az ezzel kapcsolatos rendelkezésekről.

az 1930. évi XVIII. törvénycikk Budapest székesfőváros közigazgatásáról.

Rendeletek. 1730/1930. M. E. Olaszországgal szemben az útlevellátamozási kényszer megszüntetése (B. K. 108.)

1731/1930. M. E. sz. A Német Birodalommal szemben az útlevellátamozási kényszer megszüntetése és az ezzel kapcsolatos egyes rendelkezések (B. K. 108.)

1732/1930. M. E. sz. Ausztriával szemben az útlevellátamozási kényszer megszüntetése és az ezzel kapcsolatos egyes rendelkezések (B. K. 108.)

2260/1930. M. E. Svájjal és Liechtensteinnel szemben az útlevellátamozási kényszer megszüntetése és az ezzel kapcsolatos egyes rendelkezések (B. K. 117.)

2350/1930. M. E. sz. A régi koronáról szóló tartozások tekintetében a cseh-szlovák viszonylatban fennálló egyes korlátozások megszüntetéséről (B. K. 119.)

2.110/1930. B. M. sz. A Budapest székesfőváros közigazgatásáról szóló 1930: XVIII, t.-c. életbeléptetése tárgyában (B. K. 122.)

2130/1930. B. M. sz. Budapest székesfőváros területének közigazgatási kerületi beosztása (B. K. 122.)

JUDICATURA.

23. Cégbitorlás. A „Weiss Sámuel“ felperesi céggel szemben az alperes cégében a „Weiss Samu“ nevet nem használhatja. (P. IV. 7883/28.)

24. Be nem jegyzett cég cégjegyzése. Be nem jegyzett közkereseti társaság bármely tagja által a cég nevében tett kötelező nyilatkozat a társaság összes tagjait kötelezi.

Abból a körülményből, hogy a be nem jegyzett cég váltói nyilatkozatán két cégtag aláírása szerepel, okszerű következtetés arra nem vonható, hogy a cég a cégtagok megállapodása alapján két cégtag aláírásával jegyeztetik és még kevésbé arra, hogy a felperesnek erről a megállapodásról tudomása volt. Ennélfogva a két cégtag közül az egyik aláírásának hamis volta a tett nyilatkozat jogérvényességére befolyással nincsen. (P. VII. 1813/1929.)

25. Hitvestársi öröklés. Az Ideiglenes Törvénykezési Szabályok 17. §-a a hitvestársi öröklés tekintetében a Jász kun kerületekben fennállott jogszabályokat fenntartotta ugyan, — azonban arra való tekintettel, hogy a már egyedül érvényben lévő V-ik Statutum csupán a jász kun asszonynak az elhalt férje hagyatékára vonatkozó öröklési jogigényéről rendelkezik — megállapítható, hogy a jász kun férjnek a neje után való öröklési jogáról az érvényes jász kun jogszabályok intézkedést nem tartalmaznak.

Ilyen körülmények között az I. T. Sz. idézett szakasza értelmében a Statutumban nem szabályozott jogviszonyokra az országos jog szabályai alkalmazandók.

Ezek szerint pedig a szerzeményi vagyon tekintetében az oldalrokonokat a hitvestárssal szemben öröklési jog meg nem illeti. A fellebezési bíróság ily arányú döntése ellen emelt panasz tehát nem alapos.

Nem illeti meg a házastársat a hitvesi öröklés akkor, ha a házastársának törvényes oka volt a házasság felbontására és az eziránt szükséges lépéseket megtette vagy legalább is kinyilvánította a házasság felbontására irányuló komoly szándékát, azonban annak végrehajtásában akadályozva volt.*

Az úgynevezett tanácsköztársaság szervei által felvett és 7. sorszám alatt csatolt jegyzőkönyvekből megállapítható, hogy a házasság felbontását mindkét házastárs kérte és hogy házasságuk ez alapon fel is bontatott. A törvénytelen szerveknek ez a rendelkezése hatálytalan ugyan (4038/1919. M. E. számú rendelet), de megállapítható ebből az eljárásból, hogy örökhagyónak komoly szándéka volt a házasságot felbontani. Megállapítható azonban az is, hogy örökhagyó ezt követőleg még mintegy nyolc évig élt és a perben nem merült fel adat arra, hogy örökhagyó ezalatt a hosszú idő alatt akadályozva lett volna abban, hogy a házasságnak a törvényes formák közötti felbontását kérelmezze. Annak vizsgálata nélkül tehát, hogy örökhagyónak volt-e oka a házasság felbontásának kérelmezésére, a kir. Kúria örökhagyónak a tanácsköztársaság szervei előtti — fent ismertetett fellépésének joghatályát elenyészeltnek tekintette.

Minthogy ezek szerint a házasság örökhagyó haláláig fennállónak tekintendő, ezért felperest a felesége után a szerzeményi vagyon tekintetében a hitvestársi öröklési jog megilleti. (C. P. I. 7671.)

26. Kártérítés házastársnak tett házassági ígéretből. Kereseti előadása szerint a felperes azután, hogy az alperes az ígéretét megtette, a férjét a bontó per megindítására felkérte és a bontópernek beszerzett iratai szerint a házasság felbontását nem ellenezte. Azzal pedig, hogy az alperes ígéretét elfogadta és ennek alapján a bontóper megindítását a férjénél szorgalmazta és így a házasság felbontásába beleegyezett, a felperes a házasság erkölcsi természetével ellenkező, tehát a jó erkölcsökbe ütköző módon járt el, mert a házasság erkölcsi természetével megegyezhetetlen a

* Ellentétes a régebbi gyakorlattal, mely a hitvestársi öröklést csak a házasság megszűnése esetén zárta ki.

házasfelek egyéni érdekeinek önálló és kizárólagos tekintetbe vétele. Ebből folyóan a felperes nem igényelhet kártérítést azon az alapon, hogy házasságát felbontotta. Az eljegyzéstől jogosulatlan visszalépésre fektetett kereset is alaptalan, mert a felperesnek előadása szerint is, a butoroknak az átengedése a házasság felbontásának, a jó erkölcsökbe ütköző célnak, gyors elérése végett történt. Az ezenfelül támasztott kártérítési igény pedig meghaladja a H. T. 3. §-ában meghatározott igény mértékét. Nem változtat ezen, hogy az állandó birói gyakorlat szerint az eljegyzés jogosulatlan felbontásából a Ht. 3. §-ában meghatározott igény mértékét meghaladó kárt is lehet érvényesíteni. A felperes ugyanis ezen az alapon se követelheti a keresetbe vett és a megélhetésére szolgáló összeget, mert az erre irányuló követelés nem az eljegyzésnek, hanem a felperes házasságának a felbontásával függ össze. Ez az igény pedig a fentiek szerint már elbíráltatott. (C. III. 3867—1928.)

27. Az ingatlanra bejegyzett haszonélvezeti jog. Az ingatlanra bejegyzett haszonélvezeti jog megszűntével az arra szerzett jelzálogjognak a tárgya (a zálog) elenyészik, következésképp ez a jelzálog jog többé nem érvényesíthető, hatályát veszti.

A telekkönyv tartalmába vetett bizalom s a jelzálogszerzésnek ezzel összefüggő jóhiszeműsége a kérdés eldöntését nem befolyásolja, mert a haszonélvezeti jog megszűnése nem függ annak a telekkönyvi kitörlésétől.

Vagyis a bekebelezett haszonélvezeti jogra szerzett jelzálog jog nemcsak utóbb válhatik hatálytalanná, t. i. ha a haszonélvezeti jog, amelyre a jelzálogjogot bekebelezték a jelzálog jog szerzése után, de a jelzálogos követelés kielégítése előtt megszűnik, hanem lehet az ily jelzálog jog már a szerzéskor is hatálytalan: ha a haszonélvezeti jog már akkor nem áll fenn, noha telekkönyvi kitörlése elmaradt.

Az ellenkező jogi álláspont, nevezetesen az, hogy a bekebelezett haszonélvezeti jogra szerzett jelzálog jog a haszonélvezeti jog megszűnése után is gyakorolható, arra az eredményre vezetne, hogy a haszonélvező jelzálogos hitelezője az ingatlan állagának tulajdonosától, az ingatlan a haszonélvezeti jog megszűnte után az állag tulajdonosát illető hasznaiból szerezhetne kielégítést, holott a haszonélvezetre szerzett jelzálog jog az ingatlan állagát s annak a tulajdonosát — ellentétben az ingatlan állagára bekebe-

lezett jelzálogjogot terhelő alzálogjoggal — még közvetve sem terheli.

Nem fér tehát össze a haszonélvezeti jog jogi természetével, hogy a telekkönyvi rendtartás 79. §-ának az a rendelkezése, amely az alzálogjoggal terhelt jelzálog jog kitörlésének hatályát az alzálog jog kitörlésétől teszi függővé, a haszonélvezeti jogot terhelő jelzálogra is kiterjesztessék.

Ezekből következik, hogy az a körülmény, hogy harmadik személy az ingatlanra bekebelezett haszonélvezeti jogra jelzálogjogot szerzett, az ingatlan tulajdonosát általában nem gátolja abban, hogy a haszonélvezeti jog megszűnéséből folyó jogait érvényesíthesse, annak telekkönyvi kitörlését kérje és ezzel kapcsolatban kérje a haszonélvezeti jogra bekebelezett, a fennebbiek szerint szintén megszűnt jelzálogjognak feltétlen kitörlését is.

Minthogy pedig az elsőrendű alperes javára bejegyzett özvegyi haszonélvezeti jog az elsőrendű alperesnek az özvegyi jogra jogerősen megállapított érdemtelensége miatt megszűnt, téves a felebezési híroságnak az az ítéleti döntése, amellyel a másodrendű alperes által erre a haszonélvezeti jogra szerzett jelzálog jog kitörlésének az elrendelését mellőzte s az elsőrendű alperes javára bekebelezett özvegyi haszonélvezeti jog kitörlésének teljes joghatályát a másodrendű alperes jelzálogjogának kitörlésétől tette függővé. (C. P. I. 584/928.)

28. Háramlási jog. A sz-i 82. számú betétben A. I. 1—5. sorszámok alatt felvett ingatlanokat az 1899. évi február hó 22-én elhalt özv. N. Pálné M. Erzsébet hagyatéka ügyében keletkezett A) alatti osztályos egyesség értelmében elhalt anyjuk, N. Alojzia S. Jenőné jogán közvetlenül ifj. S. Jenő alperes és kiskorú S. Nándor kapták örökségi jutaléku. Ezekre az ingatlanokra az utóöröklési jog B/3. alatt akkor még kiskorú S. Dezső javára „az ifjú S. Jenő és S. Nándornak leszármazók hátrahagyása nélkül elhalálózása esetén“ feljegyeztetett. Kiskorú S. Dezsőt az anyja, néhai N. Szidónia S. Jenőné révén szintén törvényes öröklési jog illette meg az özv. N. Pálné után, — az osztályos egyesség szerint azonban a kereseti ingatlanból nem részesült — mert a készpénzből 1800 frttal többet kapott osztályrészénél és így bőven kárpótoltatott.

S. Nándor leszármazók nélkül elhalván, felperes a fenti ingatlanok $\frac{1}{2}$ jutalékát igényli, azt vitatván, hogy a telekkönyvi feljegyzés téves, mert az A) alatti osztályos egyesség szerint az volt a

megállapodás, hogy felperest az utóöröklési jog akkor illeti meg, ha az örökösök egyike vagy másika leszármazó törvényes örökösök hátrahagyása nélkül halna el.

Hogy az 1899. augusztus 7-én tartott hagyatéki tárgyaláson ez a megállapodás jött létre, — a felek között nem volt vitás — alperes azonban azt vitatta, hogy a megállapodást az árvaszék beavatkozása folytán az 1900. március 22-én tartott folytatólagos tárgyaláson hatályon kívül helyezték, majd az árvaszék közbenjöttével akként állapodtak meg, hogy felperest az öröklési jog olyan módon illesse meg, mint az a telekkönyvben feljegyeztetett.

Megállapítja mindenekelőtt a kir. Kúria, hogy a jelen esetben utóöröklési jogról szó nem lehet, mert utóöröklést csak az örökhagyó rendelhet végrendeletében vagy öröklési szerződésben, esetleg halálesetre szóló ajándékozási szerződésben, ennél fogva az osztályos egyességnek fentidézett tartalma azt jelenti, hogy a kérdéses ingatlant S. Jenő és S. Nándor azzal a korlátozással kapták örökségül, hogy az egy bizonyos esemény bekövetkezésével más személyt illessen, a felperes tehát nem utóörökösnek, hanem a feltétel bekövetkezése esetén örökösnek tekintendő. (Háramlási jog.) Ez a háramlási jog osztályos egyességben minden alakszerűség nélkül kiköthető. Nem helytálló tehát az alperesnek az az érvelése, hogy a háramlási jog kikötése joghatállyal azért nem bír, mert A) alatti a végintézkedések alakszerűségeire vonatkozó törvényes rendelkezéseinek nem felel meg.

Megállapítható azonban, hogy felperest a háramlási jog az általa vitatott tartalom szerint meg nem illeti, mert attól a felek az 1900. évi március hó 22-én tartott hagyatéki tárgyaláson elállottak. (C. P. I. 2833/1928.)

29. Örökbefogadás magánjogi érvénye. Az örökbefogadási szerződés magánjogi vonatkozásban való érvényességéhez kormányhatósági megerősítés a kir. Kúria gyakorlata szerint nem szükséges. Habár azonban ekként a kormányhatósági megerősítés a törvénynél fogva az örökbefogadási szerződésnek nem érvényességi kelléke, azt a felek ilyenül kiköthetik. Kikötés esetében is a szerződés a bekövetkezett megerősítésnél fogva a megkötés időpontjától hatályos.

Ennél fogva, noha az örökhagyó és az alperes házastársak által a felperesek örökbefogadására nézve kötött szerződés hatályosságának feltételül annak kormányhatósági megerősítése ki-

köttelett és ez a megerősítés csak az örökhagyó halála után következett be, a szerződés megkötésének időpontjától hatályos.

Erre való tekintettel nem sértett jogszabályt a felebbezési bíróság annak a megállapításával, hogy felperesnek, mint örökbefogadott gyermekeknek, öröklési joga az örökhagyó után annak dacára megnyílt, hogy az örökbefogadási szerződés kormányhatósági megerősítést csak az örökhagyó halála után nyert.

Ami pedig azt a kérdést illeti, hogy a felperesek öröklési joga az örökhagyó és az alperes között az örökbefogadási szerződést megelőzően kötött kölcsönös örökösödési szerződésre tekintettel miképpen érvényesül, megfelel az anyagi jogszabályoknak a fellebbezési bíróságnak az a döntése is, hogy a felpereseknek az örökbefogadás folytán a korábbi örökösödési szerződés ellenében törvényes örökrészhez, nem pedig kötelesrészhez van joguk.

Az örökösödési szerződés ugyanis, amely az alperesnek és az örökhagyónak biztosítja kölcsönösen a közülök előbb elhaltnak vagyonában az öröklési jogot és az örökbefogadási szerződés, amelynek következtében törvénynél fogva, sőt ebben az esetben a szerződés kikötésénél fogva és az alperes vagyonában ugyanolyan öröklési jog illeti, mintha az örökbefogadók törvényes gyermekei lennének, az öröklés tekintetében egymást kizáró tartalmuknál fogva egymás mellett nem állhatnak meg, hanem az általános jogelveknek megfelelően, az ellentétes örökösödési rendelkezések közül az utóbbi lerontja az előbbit. Vagyis azzal, hogy az örökhagyó és az alperes a felpereseket örökbefogadták anélkül azonban, hogy ezeknek törvényes öröklési jogát korlátozták volna, az általuk kötött kölcsönös örökösödési szerződés külön visszavonás nélkül is egészben hatályát veszítette. (C. P. I. 7872/927.)

30. Örökbefogadott gyermek kötelesrésze. A kötelesrész sérelme címén megtámadott vagyonátruházás, illetve ajándékozás a felperesek örökbefogadása előtt ment végbe, a felperesek, mint az örökhagyó örökbefogadott gyermekei nem támadhatják meg ezt az ügyletet kötelesrészük sérelme címén a P. H. T.-ba 295. szám alatt felvett elvi határozaton nyugvó jogszabályra tekintettel. (C. I. 7728—1929.)

31. Végrendeletkezés az ágyastárs javára. Az állandóan követett bírói joggyakorlat szerint, a végrendelet érvényességét nem érinti az, ha a végrendeletkezés indokául a házasságon kívüli viszony

szolgált is, mert a végrendekezési szabadság ez ok miatt nem korlátozható. (C. V. 4478—1928.)

32. Közszerzemény megosztása. A házasság alatt szerzett ingatlanok egyrészét a férj, másik részét a feleség kizárólagos tulajdonaként telekkönyvezték. Ez ingatlanokra vonatkozólag a közszerzemény megosztásának megtörténtét a Kúria a következő konkludens tények alapján állapította meg:

A házasság alatt szerzett ingatlanoknak az elkülönítése, valamint az a tény, hogy az alperes által az örökhagyó ellen házasságuk felbontása iránt folyamatba tett perben vagyoni igényt egyik fél sem támasztott és az örökhagyó a felperesek által igényelt közszerzeményi ingatlanokról végrendeletében említést sem tett, arra a következtetésre nyújtanak alapot, hogy az örökhagyó és az alperes a házassági viszonyból folyó vagyoni igényeiket egymás között rendezték és az örökhagyó közszerzeményi igénye még életében kielégülést nyert. (C. I. 3424—1928.)

33. Törvényesítés utólagos házassággal. A birói joggyakorlatban követett anyagi jogszabály, hogy a törvénytelen gyermeket csak az a házasság törvényesítheti, amelyet az anya a gyermeke atyjával, vagyis azzal kötött, akivel a gyermek fogantatásának ideje alatt nemileg közösült; ha azonban a férj a törvénytelen gyermek születése után közokiratban elismerte, hogy a gyermeknek természetes atyja, — úgy vele szemben valónak kell tekinteni, hogy a gyermek fogantatásának időpontjában, az anyával nemileg érintkezett és mindaddig, amíg ennek az elismerésnek joghatálya megtámadva nincs, a felperes nem bizonyíthatja sikerrel azt, hogy az anyával a fogantatás idejében nem közösült.

A felperes a születési anyakönyvbe foglalt joghatályos elismerésével szemben tehát, ama kérdés vizsgálatának, hogy a felperesnek a gyermek anyjával, a fogantatás idejében való nemi érintkezésre meg volt-e a lehetősége vagy nem, a gyermek törvényes származásának megállapításánál jelentősége nincs, s egyedül az vizsgálendő, hogy az elismerést a felperes joghatályosan — vagy pedig lelki kényszer, illetve megtévesztés hatása alatt tette. (C. III. 3999—1929. V. 15.)

34. Végrendelet megtámadása. A végrendelet szerint az örökhagyó megrendelte, hogy a kedvezményezettek haláláig ápolják. Ez a rendelkezés az ügyletet nem teszi kétoldalúvá, nem szükséges tehát a kedvezményezettek elfogadása, aláírása.

Ebben a rendelkezésben az örökhagyónak az a feltevése van, hogy a kedvezményezettek őt haláláig valóban ápolni fogják. Ennek az alperesek meg is feleltek.

Az pedig, hogy ez az ápolás csak 8 napig tartott, mert ekkor az örökhagyó meghalt, közömbös.

Eszerint a felperesek indokban való tévedés alapján sem támadhatják meg a végrendeletet. (C. I. 2718—1929.)

35. Érdemtelenység az özvegyi jogra. A jelen esetben a bontó perben eljáró bíróság nem a feleknek ágytól és asztaltól való elválását (H. T. 104. §.) mondotta ki, amely a H. T. 105. §-a értelmében a vagyoni viszonyok tekintetében a felbontás hatályával bir, hanem csak a H. T. 99. §-a alapján a kibékülés megkísérlése céljából rendelte el a felek különélését s így sem ebből a közbeeső intézkedésből, sem a felperesként fellépett férjnek a per alatt bekövetkezett halála folytán a Pp. 676. §. 1. bek. alapján a költségviselés tárgyában a per körülményei szerint hozott ítélet nem döntötte el érdemben a bűnösség kérdését.

A bűnösség kérdése a bontó perben jogerősen el nem döntvén, az özvegyi jog felett ítélő bíróság van hivatva e részben a tényállás megállapítására s így sem a bontó perben keletkezett intézkedések, sem az ideiglenes nőtartás kérdésében hozott, de felülvizsgálat folytán különben is feloldott fellebbezési bírósági ítélet nem érinthetik az özvegyi jog kérdésében határozó bíróságnak ebben az irányban való mérlegelési szabadságát.

Nem sértett tehát jogszabályt a fellebbezési bíróság, midőn a tényállást a fenti kérdésekben hozott korábbi birói intézkedésekre tekintet nélkül saját hatáskörében önállóan állapította meg. (C. I. 770—1929.)

36. Végrendelet értelmi szerzőjének részeltetése. Örökhagyó végrendeletének aláírása előtt és után külön is kijelentette a végrendeleti tanúk előtt, hogy mindent Kálmánéknak (I. és II. r. alpereseknek) hagy, mert csak ezek törődtek vele. Az örökhagyónak ez a kijelentése az 1876. évi XVI. t. c. 10. §. pontjában előírt előszóval való külön megerősítésnek megfelel.

A felpereseknek az az álláspontja, hogy a külön megerősítés csak abban az esetben vehető figyelembe, ha a végrendeleti tanúk annak megtörténtét magán az okiraton igazolják és hogy a kijelentés megtörténte egyébként is csak akkor állapítható meg, ha azt mind a négy végrendeleti tanu egyezően bizonyítja, téves; mert az 1876. évi XVI. t. c. sem az előszóval tett külön meg-

erősítésnek az okiraton való igazolását, sem egyes törvényes követelmények betartásának megállapításához a végrendeleti tanúk egyező vallomástételét nem kívánja, ennél fogva a tényállás a vallomások meg nem egyezése esetén azoknak szabad birói mérlegelése alapján állapítandó meg. (C. I. 5148—1928. 1930. V. 1.)

3. *Vagyonátruházási illeték.* A vételár egy részének elengedése az adásvételi illeték leszállítására jogot nem ad. (1618. P. sz. jelentőségű határozat.)

4. *Vagyonátruházási illeték.* A szerződő felek örökösének illetékfizetési kötelezettsége csak akkor kezdődik, ha a szerződő felekkel szemben a behajthatatlanság esete forog fenn. (1621. P. sz. elvi jelentőségű határozat.)

5. *Okirati illeték.* Perben használt meghatalmazáson az illetéknek törvénykezési bélyeggel lerovása, az ill. szab. 117. §-a szerint büntetendő szabálytalanság. (1627. P. sz. elvi jelentőségű határozat.)

6. *Vagyonátruházási illeték.* Ha az apa gyermekeit az átadott ingatlanra vonatkozó ajándékozási szerződésből kitűnőleg egyenlően akarta megajándékozni, azonban az egyik gyermekének az ingatlanból azzal a kikötéssel ad mégegyszer annyi területet, hogy az ajándékba kapott többlet helyett a megajándékozott gyermek a saját birtokából ugyanolyan értékű földterületet köteles adni a testvérnek, mint amennyivel többet kapott, úgy az ajándékozási illetéket minden megajándékozottra egyöntetűen, a szülő és gyermek közötti ajándékozási megállapított mérvben kell kiszabni. (1638. P. sz. elvi jelentőségű határozat.)

7. *Vagyonátruházási illeték.* Ha az apa az adásvételi szerződésben az ingatlan haszonélvezetét azért köti ki saját maga számára, mert a vételarat a gyermekei helyett sajátjából fizette ki, úgy a haszonélvezet fenntartása után ajándékozási illetéket követelni nem lehet. (1659. P. sz. elvi jelentőségű határozat.)

8. *A telekkönyvi beadványok illetékének alapja.* A telekkönyvi beadványokra az 1914. évi XLIII. t.-c. 31. §-ának rendelkezéseit alkalmazni egyáltalán nem lehet, mert ennek a törvényszakasznak szövegéből nyilvánvaló az, hogy azok kizárólag a polgári perrendtartással szabályozott eljárásokban alkalmazhatók.

A kérdés eldöntésénél tehát a régi illetékszabályokat s azokat az újabb törvényes rendelkezéseket kell vizsgálat tárgyává tenni, amelyek a kérdést illetőleg a régi illetékszabályokkal szemben eltérő vagy módosító határozmányokat tartalmaznak.

Az elbírálandó kérdés felvetésére az a körülmény szolgáltatott okot, hogy a törvényhozás az illetékdíjjegyzék 13. tételének IV. 15. pontját hatályon kívül helyezte s helyette az 1920. évi XXIV. t.-c. 39. §-át iktatta törvénybe.

Az 1920. évi XXIV. t.-c. 39. §-ának a szövege az ill. díj. 13. tételének IV. 15. pontjának a szövegétől eltérő, s különösen hiányzik az előbbiből az, amely szerint a bejegyzendő vagy kitörlendő jognak az értéke a hatályon kívül helyezett 13. tétel IV. 15. pont szerint az illetéki díjjegyzék 16., illetve 92. tételei szerint volt meghatározandó s ehelyett csupán a „bejegyzendő vagy kitörlendő jogok értékéről“ szól anélkül azonban, hogy megjelölné azt, hogy ezeknek a jogoknak az értékét milyen jogszabályok alapján kell meghatározni.

Az 1920. évi XXIV. t.-c. 39. §-ának ez a látszólagos hiánya alapul szolgálhat arra a felfogásra, hogy e miatt az illetéki díjjegyzék 16. tétele szerint a jogok értékelése nem is eszközölhető. Ez a felfogás nem helytálló, mert az 1920. évi XXIV. t.-c. 39. §-a egyedül azt határozza meg, hogy a bejegyzendő vagy kitörlendő jogok értéke után milyen illetéket kell fizetni. Arról nem rendelkezik, hogy az értéket milyen szabályok szerint kell meghatározni, de ennek a meghatározása ennek a törvényszakasznak nem is volt a feladata s az e helyen fölösleges is, amennyiben az érték-meghatározás más törvényes rendelkezés keretében történik meg.

Ennek a törvényszakasznak nem az a rendeltetése, hogy a jogok értékének a mikénti meghatározását szabályozza, hanem az, hogy az idevonatkozó szabályok alapján meghatározott érték után fizetendő illeték összegét megállapítsa.

Az illetéki díjjegyzék 16. és 92. tételei s az azokhoz fűzött jegyzetek hatályon kívül helyezve nincsenek s ekképp hatályban vannak azok a szabályok, amelyeket a bejegyzendő vagy kitörlendő jogok értékének a mikénti meghatározását írják elő, amiből következik az, hogy az 1920. évi t.-c. 39. §-a szerint az illeték alapjául szolgáló érték csak az lehet, amelynek a meghatározása a hivatkozott tételekben foglalt szabályok alapján történt s ekképp az eddig fennállott törvényes gyakorlat megváltoztatására törvényes lehetőség nem forog fenn. (139, sz. j. e. hat.)

9. *Törlési kérvény igazolás hiányában.* — Törlési kérvény, melyben igazolás hiányában kérik az előjegyzett zálogjog törlését, akkor sem esik okirati (törlési engedélyre megállapított)

illeték alá, ha a kérvényhez nyugta vagy más, a kötelezettséget megszüntető okirat csatolva nincs.

Indokok: A telekkönyvi rendtartás 94. §. második bekezdésének utolsó mondata értelmében, ha az igazolás meg nem történik, az előjegyzés kitöröltetik.

A 99. §. első bekezdése értelmében, ha az előjegyzést kérő fél nem tudja kimutatni, hogy az igazolási határidő fentartatott, vagy hogy a kereset kellő időben benyújtott, az előjegyzés kitörölése minden további halasztás nélkül megengedendő.

A m. kir. Kuria 45. sz. döntvényében kimondotta, hogy az igazolási határidő elmulasztása alapján kért törlésnek megtagadására okul nem szolgálhat az, hogy az előjegyzést nyert fél a törlés iránti kérvény beadása után, de a kérvény következtében kitűzött tárgyalást megelőzőleg igazolási keresetét beadta.

Ezekből nyilvánvaló, hogy a törlésre maga az előjegyzés igazolásának elmulasztása adja meg az alapot: tehát

az előjegyzésnek igazolás hiányában való törlése iránt benyújtott kérvényt a beadványi illetéken kívül más illetékkal megterhelni nem lehet. (136. sz. jogegys. törv. ill.)

147. Közjegyzőhelyettes hat évi gyakorlattal, németnyelvi jogosítvánnyal, igen jó bizonyítványokkal alkalmazást keres. Címe: Horváth Jenő dr. Budapest, II., Zsigmond-utca 7. I. em. 8.

148. Fiatál, most végzett jogász közjegyzői irodában alkalmaztatást keres, legszerényebb igényekkel. Szives értesítést kér Bisztranzky József dr. VI., Aradi-utca 28.

149. Joghallgató, gyors és gépiró, közjegyzői gyakorlattal, református, közjegyzői irodában augusztus 15-re alkalmazást keres.

150. 4 éves gyakorlattal bíró keresztény úrileány, perfekt magyar-német gyors- és gépirónő délutáni esetleg egésznapos állást keres. Waisbecker Ilona Budapest I. Horthy Miklós-körtér 3/b. V. emelet 7.

151. Keresztény úrileány, kezdő magyar-német gyors- és gépirónő állást keres. — Waisbecker Edit Bpest I., Horthy Miklós-körtér 3/b. V. 7.